Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-нэ гарана | № 85 (13880) | 1975 оной апрелиин 11, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛПРОФСОВЕДТЭ БОЛОН ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

1975 ондо тараан болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхын түлөө республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай

... ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, тараан болон ...haa абтадаг эдеэ хоолой ...дые гүрэндэ худалдаха тү...ганүүдые дүүргэхэ, үлүү...рэхын түлөө, продукциин ...али болохоор дээшэлүүл...үйлэдбэриин экономическа ...үтэсыень эрид ехэ бол...дөө хүдөөгэй ажалшадай ...социалис мүрысөө үргэнөөр ...лхэ зорилго табигдана. ...энэ талаар КПСС-эй ЦК-...ССР-эй Министрнүүдэй Со-...ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК ...оной январиин 9-нэй ...дүүргэлтэ болгон, мүн ...тараан болон мал ажа...продуктнуудые ехээр үйлэд...бэлэдхэхын түлөө хүдөө...ажалшадай дунда бүхэсоюзна ...мүрысөө дэлгэрүүлхэ, ...табан жэлые амжалтатай...дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай ...Министрнүүдэй Сове-...ВЦСПС-эй 1975 оной мартын ...тогтоолые бэелүүлэн. ...обкомой бюро, Буряадай ...Министрнүүдэй Совет, ...Соведэй президиум, ...эй обкомой бюро тусхай ...абаба.

...жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ...болон мал ажалhaa абтадаг ...дуудые ехээр үйлэдбэрил...дэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень Хүдөө ажахын, Мелиорациин болон уhанай ажахын министерствэнүүдые, «Сельхозтехникын» нэгэдэлые, хүдөө ажахын трестнүүдые, таряа талханай продуктнуудай управлениие, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай профсоюзай обкомые, аймагуудай партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүдые энэ тогтоол уялгална.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые мүрысөөндэ хабаадуулхын тула политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулха, иимэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй анхаралые хандуулха шухала гэжэ тэрээн соо заагдана:

тараан ажалда — ороoho тараанай, хартаабхын, овощой, тэжээлэй ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхын тула газарай гектар бүхэниие зүбөөр ашаглажа, тэрилгын талмайн хубаарилгые нарижуулха, ороohoто ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ, минеральна үтэгжүүлгые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, үйлэдбэридэ түрүү технологи болон агротехникын hайн онол аргануудые нэбтэрүүлхэ гэжэ заагдана;

мал ажалда — бүхы адууhа мал, шубуудай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулхын тула малай түл hайнаар харууhалан, түргэнөөр түлжүүлхэ, шахан таргалуулха фермэнүүдтэ ажалай түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үбhэ тэжээл ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалха болоно.

«1975 ондо тараан болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхын, юhэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай» байгша оной мартын 21-дэ баталан абаhан тогтоол дотороо РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС мүрысөөндэ илагшадта иимэ шангуудые барюулха гэжэ тогтоогоо:

Буряадай АССР дотор бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараhан колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта барюулагдахаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын нэгэ Улаан туг 3-haa 8 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэн шантайгаар, үшөө 8 Улаан туг 1-hээ 2 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэн шантайгаар барюулагдаха гэжэ тогтоогдоо. Мүн түрүү отделени, бригада, звено болон мал ажалай фермэнүүдые шагнахаар 30 мүнгэн шангууд бии болгогдобо.

Хүдэлмэриин жэлэй дүнгөөр энэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаха. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаха юм. Юhэдэхи табан жэлэй даабарине хэр дүүргэhыень хараада абан арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэhэн, үйлэдбэрөө ехэ болгоhон, 1975 онойнгоо социалис уялгые амжалтатайгаар бэелүүлhэн аймагууд, колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай коллективүүд, отделени, бригада, звено болон мал ажалай фермэнүүд, мүн ажалай зарим түрүүшүүл мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо байна.

Буряадай АССР дотор мүрысөөндэ илаhан отделени, бригада, участок, звено, мал ажалай фермэнүүдтэ барюулагдахаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтооhон 30 мүнгэн шан иимээр хубаарилагдаха гэбэл: гурба-гурбан түрүү тракторна бригада болон hаалиин фермэнүүдтэ, хонишодой, гахай үсхэбэрилдэг гү, али шубуу харууhалдаг 8 бригада, фермэнүүдтэ, хоёр хоёр отделениин, кукурузашадай, куузику ургуулдаг звенонуудай коллективүүдтэ, сабшалан hайжаруулха оньhожоруулагдаhач бригада гү, али отрядуудта барюулагдаха юм.

Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха, адууhа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэхэ талаар эрхим үрэ дүн туйлажа, нэгэдэхи кварталай, хахад жэлэй, гурбан кварталай болон бүхэли жэлэй дүнгөөр социалис мүрысөөндэ илаhан аймагуудые шагнахаар КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 1.500 түхэригэй нэгэдэхи, мүн 1.000 түхэригэй — хоёрдохи, 700 түхэригэй — гурбадахи мүнгэн шангууд тогтоогдоо.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй ябасые ходо харуулжа байха, тараан болон мал ажалда үйлэдбэриин үндэр үрэ дүн туйлаhан ажалай түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэлые бүхы талаhаань харуулжа, социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар партийна эхин организацинуудай hайн дүй дүршэлые, тэдэнэй бэелүүлдэг үүргые олондо ходо ойлгуулжа байха гэжэ КПСС-эй райкомууд, республикын болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдана.

Буряадай АССР-эй, Шэтын областиин, Яхадай АССР-эй ...шадай 1975 оной январь—...рт hаранuудай социалис мүрысөөнэй зарим дүнгүүд

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр		
	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын обл.
...МЫШЛЕННОСТЬ			
...худалдалга	101	102	101
...бүтээсэ	100	100.3	100.5
...ленна предприяти... — бүхыдөө ...до продукци	196	184	228
...үүргээгүй предприя... тоо	25	24	36
...предприятинуудай ... процентээр	13	13	16
...ДӨӨ АЖАХЫ			
...ай гол продукт... бэлэдхэлгэ:			
	110	134	105
	100	108	95
	103	137	96
...АЛЬНА БАРИЛГА			
...түбэй капитальна ... — бүхыдөө	97	107	90
...до барилга-хабса... хүдэлмэри	91	109	98
... хэрэглэгдэhэн ... hомололго:			
...нуудай барилгада	35	79	54
... эмхи зургаануудай	34	90	98
... ба поликлиникэ... барилгада	32	151	150
... ашаглалгада ... — бүхыдөө	57	53	89
... түсөөр бүтээгдэhэн ... хүдэлмэриин хэм...	93	103	95
...ШАДАЙ ХЭРЭГ... ...ЭЭ ХАНГАЛГА			
...ай хэрэглэмжэ хан... ...лгэн — бүхыдөө	97	102	98
...ДАА НАЙМААН			
... ба кооперативна ... наймаанай эд ба... ...ничо эрьесэ	100	99,9	100,4

Буряадай АССР-эй статистическэ управлени

Тараалан, сабшалангай газар hайжаруулха хоёр hара

Хүдөө ажахын ургамалнуудай болон үбhэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ зорилготойгоор республика дотор соносхогдоhон габшагай хоёр hара эхилhээр хорёод хонобо. Энэ үе соо аймагай колхоз, совхозуудай тараалан, сабшалан дээрэ 88 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаха, 23.750 гектарта 7.190 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха, 9.000 гаран гектар уhалагдаха, уhалууриин ханааб, хаалтанууд hэльбэн запабарилагдаха ба нилээд ехэ хэмжээнэй газарта агротехническэ ажал хэгдэхээр хараалагданхай.

Арадай хиналтын комитедэй, газетын редакцинуудай рейдовэ бригадын аймагай хэдэн колхоз, совхозуудта хүрэжэ, энэ хүдэлмэриин хэр ябажа байhантай танилсахада, олохон дутагдал элирбэ. Зарим ажахынуудай поли, сабшалан дээрээ хэдэн мянган тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаад, минеральна үтэгжүүлгэ оруулаад, луговодуудаа зүбөөр тааруулан табяад байхадань, нүгөөдүүлынь эхилээдүй байба.

«Искра» колхозой таряашад, механизаторнууд ороohoто болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса жэл бүри хуряажа, гүрэнтээ хүсэд тоосохоhoo гадна, ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ тэжээлтэй байдаг. Хонхолынхид гүрэндэ таряа, хартаабха худалдаха табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо үлүүлэн дүүргэhэн. Эндэхид поли, сабшалан дээрээ жэл бүри 18—20 мянган тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргадаг, хүр саhа ехээр тогтоожо абалаг, агротехникын заабари саг соонь hайн шанартайгаар бэелүүлдэг. Нёдондо колхозой луговодууд, кукурузашад, таряашад га бүриhөө 19 центнер үбhэ, 120 центнер кукуруза, 14,2 центнер ороohо хуряажа абаа hэн. Энэнь аймаг соогоо эгээн ехэ дүн болоно. Габшагай ажалда 12 трактор табигданхай. Үдэр бүри 350—400 тонно шэбхэ гаргагдана. Тиихэдэ 12 луговодууд өөhэдынгөө участок дээрэ ажаллана. Хүршэ «Родина» колхоздо ажал яhала эмхитэйгээр ябуулагдана.

ТҮРГӨӨР, hАЙНААР УhАЛХА

Тараалан, сабшаланда наг шэбхэ гаргалга Мухар-Шэбэрэй аймагта нобшорно ✤ Түгнын уhалууриин түхеэрэлгэ дүүрэн хүсөөрөө хэзээ ашаглагдахаб?

Үнинэй механизатор Д. П. Сапожниковой хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отрядай гэшүүд тараалан, сабшалан дээрээ 1500 тонно наг шэбхэ гаргажа, тараагаад байна.

«Эрдэм» совхоз 1.079 гектар уhалагдадаг сабшалантай. Нёдондо га бүриhөө 11,6 центнер үбhэ хуряажа абаhан. Энэнь хүршэ «Одон» совхозhoo 3,4 центнерээр бага болоно. Габшагай хоёр hарын туршада түгнынхид поли, сабшалан дээрээ 7.000 тонно наг шэбхэ гаргаха, 2.000 гектарта 600 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха түсэбтэй. Үдэр бүри 300 тонно шэбхэ гаргабал, даабари дүүргэгдэхэ болоно. Үнэндөө апрелиин 4-нэй байдалаар ажахыда миин 320 тонно шэбхэ зөөгдөөд байна. Энэ хүдэлмэридэ 7 «Беларусь», «ДТ-75» түхэлэй 3 трактор элсүүлэгдэнэ. Эдэ олон оньhон техникэ бүтээсэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Шалгалта хэhэн үдэр бульдозерынь эбдэрээд, шэбхэ гаргагдаагүй.

Габшагай хоёр hарын эхилhээр хорёод хоногой үнгэрөөд байхада, «Путь Ленина» колхоздо нэгэшье тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргагдаагүй байба. Хүршэ «Знамя Ленина» колхозойхид миин 150 тонно шэбхэ зөөгөөд байна. Тэдэнэй 7-ниинь тэжээл зөөлгэдэ элсүүлэгдэнэ. Саhанай хайлажа дууhашаhан хойно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха гэжэ байхадань, тэрэнhээнь ямар үрэ дүн гарахаб? Иимэ үтэгжүүлгэ шииг пойтонтой хамта оруулхада ашаа үрэтэй байдаг гэжэ агроном бүхэн hайн мэдэхэ бшуу.

Поли, сабшаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, ханаабуудай хаалтануудые, hургааг, hаднаг бэлдэхэ, шугы бургааhа сэбэрлэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри ажахы бүхэндэ мүртэйгөөр хэгдэнэгүй. Мүнөө хээрын саhан хайлажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха эгээн hайн үень үнгэржэ байна. Гэтэр тараалан, сабшаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хоёр hарын түсэб апрелиин 4-нэй байдалаар аймаг дотор миин 14 процентдэ хүргэгдэнхэй. Тиихэдэ нэгэшье гектар сабшалан шугы бургааhанhaa сэбэрлэгдээгүй, нүүдэл хаалтанууд бэлдэгдээгүй байба. Минеральна үтэгжүүлгэ юундэ иимэ багаар оруулагданаб гэхэдэ, транспорт дуталдана гэhэн шалтаг баряад, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд Саянтын станциhaa минеральна үтэгжүүлгээ саг соонь асаржа үрдинэгүй. Жэшээнь, «Заганский» колхоз Түгнын уhалууриин түхеэрэлгэдэ үгтэhэн 1.800 тонно минеральна үтэгжүүлгынгөө миин 100 тонные тэндэhээ асараад, 80 тонныень 180 гектарта оруулаад байна.

Түгнын уhалууриин түхеэрэлгэ тушаа онсо анхарал хандуулангүй гарахын аргагүй. «Заганский» колхозой 1968 гектар тараалан эндэ ундалагдадаг. Гэбэшье ургасань уhалагдадаггүй участогhaa жэл бүри бага байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэhээ гектарай 18 центнер ороohoто ургамал абахаар хараалhан haa, 13,6 центнер хуряаhан. Иимэ байдалай гол шалтагынь — энэ түхеэрэлгые зүбөөр ашаглаха технологи хүсэд тааруулагдаагүй байhан ушар, уhалууриин түхеэрэлгэ болон тракторнуудта запасной частьнууд үргэлжэ дуталдадаг. Мүнөөшье энэ асуудал хүсэд шиидхэгдээдүй байhаар.

Шалгалта хээд, ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, аймагай ажахынуудта габшагай хоёр hарын хүдэлмэри газарданхай гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй. Поли, сабшаланда наг шэбхэ гаргаха габшагай hарын даабари үнгэрэгшэ намартаа мүн лэ дүүргэгдээгүй hэн. Хабарай хоёр hарын түсэб баhал бэелүүлэгдэхэгүй аюулда ороод байна. Һүүлэй үедэ эндэ пропашной ургамалнуудта анхарал hуладанхай. Куузику, хартаабха, кукурузын ургаса жэл бүри багаар абтана. Жэшээнь, тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ аймаг дотор га бүриhөө 71,4 центнер кукурузын набша намаа, 110 центнер куузику, 83 центнер хартаабха абтаа. Энэмнай тон бага гээшэ. Тиимэhээ аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд поли, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулхаар болоо гэжэ hанагдана.

Шалгалта хэгшэд:

А. ФОМИН, аймагай арадай хиналтын комитедэй гэшүүн, хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

В. ЖАРКОЙ, аймагай «Ленинэй зам» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

В. ДАШИЕВ, аймаг дотор радио-дамжуулга эмхидхэгшэ.

Б. ЖАМБАЛОВ, манай корр.

ТАСС Шэнэ hонин

Л. И. БРЕЖНЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ УУЛЗАА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбалтай апрелиин 9-дэ уулзаhан байна.

Уулзалгада хабаадагшад Советскэ Союзда, Монголой Арадай Республикада бэелүүлэгдэжэ байгаа коммунис болон социалис байгуулалтын ябаса тухай хоорондоо мэдээсэлсэбэ. Совет-монгол харилсаае саашадань хүгжөөлгэтэй холбоотой асуудалнуудые зүбшэлхэ үедөө ингэжэ ханангяар тэмдэглээ: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегациин 1974 оной ноябрь соо Монголой Арадай Республикада албанай хэрэгээр ошохо үедэнь туйлагдаhан, КПСС МНРП хоёрой, СССР ба МНР-эй хоорондын түгэс харилсаа холбооe улам гүнзэгырүүлхэ зорилготой хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Советскэ Союзда МНР-эй партийно-правительственна делегациин ерэхэеэ байhан ушарай ехэ удха шанартайень онсолон тэмдэглэгдээ, энэнь совет-монгол заншалта хани барисаае бэхижүүлгэдэ шэнэ хубита болохо. Аха дүү хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа мүн лэ хубаалдан зүбшэлбэ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй, нүхэр Ю. Цеденбалай уулзалга хани халуун, аха дүү ёhоной оршон байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэhэн бүхы асуудалнуудаар адли хараа бодолтой байhамнай дахинаа лаблагдаа.

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН УРЯАЛААР

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Югославиин Социалис Федеративна Республикын Союзна Гүйсэдхэхы вечэй Түрүүлэгшэ Джемал Биедич Советскэ правительствын уряалаар, хани ёhоной албанай хэрэгээр апрелиин 9-дэ Москва ерээ.

СФРЮ-гэй ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ Д. Биедичые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров болон бусад тушаалтад самолёдой дэргэдэ угтаба.

Хүндэтэ айлшанине Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн совет дээдэ hургуулинуудта hуража байдаг югослав студентнэр аэродром дээрэ угтаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, СФРЮ-гэй ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө. А. Н. Косыгин, Д. Биедич совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаба.

Тиигэhэнэй hүүлээр А. Н. Косыгин, Д. Биедич машинада hуугаад, мотоциклистнүүдэй эскортоор үдэшэгдэн, город тээшэ дабшаа.

Тусхай автомашинануудай дабшан гараhан үйлсэнүүд ба талмайнууд хани барисаатай хоёр ороной гүрэнэй тугуудаар, «Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудай хоорондын нягта хани барисаан мандаха болтогой!», «Социалис Югославиин арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!» гэhэн амаршалгануудтай транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

hурган хүмүүжүүлэгшэ шухала үүргэ дүүргэнэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Залуушуулай хэрэгүүдые зүбшэлдэг комисси Свердловскын промышленна предприятинуудтахи hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэ тухай асуудал апрелиин 9-дэ зүбшэн хэлсээ.

Депутатска бэлэдхэлэй комиссиин хүтэлбэрилэгшэ С. И. Чистоплясовай элидхэл, бусад депутадуудай хэлэhэн үгэнүүд дотор ингэжэ тэмдэглэгдээ; нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүд, профсоюзна, комсомолой эмхинүүд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд партийна органуудай хүтэлбэрээр hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөө хүгжөөхэ зорилгонуудые шиидхэхын тула горитой хүдэлмэри ябуулна.

Свердловскдо hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хотын ба районно соведүүд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнь hурган хүмүүжүүлэгшэдэй дүй дүршэ согсолдог ба нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг, хүтэлбэрилхэ онол арга хангадаг, профсоюзна ба комсомолой эмхинүүдэй ажал ябуулга заланударидадаг байна.

hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөө хүгжөөхэ хэрэгтэ дутуу дундануудта комисси анхаралаа хандуулба. Жэшээлэн хэлэбэл, үйлэдбэридэ хүдэлхэеэ ерэhэн зарим залуу хүдэлмэришэд hурган хүмүүжүүлэгшэдтэ үшөө даалгагдаагүй байhаар. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй hуралсал, эрхим хүмүүжүүлэгшэдэй дүй дүршэл шэнжэлхэ, согсолхо, нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри зарим предприятинуудта эмхидхэгдэнэгүй. Мүн бусад хэдэн дутуу дунданууд тэмдэглэгдээ.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР П. Т. МАНЗАРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын албан зургаануудай болон партийна органуудта эдэбхитэй hайнаар ажаллаhанайнь түлөө КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таhагые даагшын орлогшо Пурбо Тубанович **Манзаровые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 10.

...ҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМ

Нэгэдэхи кварталай түсэб, социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ

...СС-эй XXIV съездын ...замаар совет арад ...амжалтатайгаар урагшаа ...ябана гээд түсэбтэ ...жэлэй түгэсхэхы жэ...нэгэдэхи ажалай квар...даб дээрэхи дүнгүүд ...гэршэлнэ. «1975 ...оной үмэнэ экономи...политическэ, уласхоо...асари ехэ удха шa...зорилгонууд табигда...гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ...на секретарь нүхэр ...Брежнев декабриин ...) Пленум дээрэ үгэ ...тэмдэглээ hэн. — ...жэлэй түсэбые дүүр...ба үлүүлэн дүүргэхын ...хэсэлэй коммунист ...ажалшан бүхэнэй ...ухаан сэдьхэл бодолой, хүбиин эрилтэ болохынь тула эдэниие шиидхэлгэдэ бүхы партиие, бүхы арадые элсүүлхэ, партийна эдэбхитэдые зоригжуулан хабаадуулха хэрэгтэй.

Пленумэй шиидхэбэринүүдэй дээр хүтэлбэрилэгдэн, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгада, бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо ажал хэрэгээрээ харюусан, түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, табан жэлэй бүхы түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, гаргаша багатайгаар эрхим шанартай ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргахын тула үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулна.

Ажалша коллективүүдэй олонхидонь социалис мүрысөөн дэлгэрээ — 83,5 миллионhoo үлүү хүдэлмэришэд, колхозникууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад тэрээндэ хабаадана.

Мүрысөөнэй үедэ түрүү коллективүүдэй үнэтэ үүсхэл эхилэлтэнүүдые гаргахадань, олон предприятинууд эдэниие дэмжэнэ. Жэшээнь, ороной шулуу нүүрhэнэй промышленностьда сүүдхэ соо 1.000 ба тэрээнhээ дээшэ тонно шулуу нүүрhэ малтан гаргахын түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрhэн байна. Ажалдаа коммунис ёhoop хандалгын бодото жэшээ харуулhан, 1975 ондо үндэр социалис уялгануудые абаhан түрүү бригаданuудай, участогуудай үүсхэлые бүхы уурхайнууд дэмжээ. Мүнөө энэ hалбарида гүйсэд оньhоржоруулагдаhан 472 забой хүдэлнэ. Эдэнэр туд бүридөө үдэртөө 1.000 ба тэрээнhээ дээшэ тонно шулуу нүүрhэ малтана. Эдэ коллективүүдэй ажалай бүтээсэ тус hалбариин дундуур хэмжээнhээ 2—3 дахин дээшээ юм. Ороной экономико хүгжөөхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха талаар КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ мастернууд шухала үүргэ дүүргэнэ. Эдэнэй эрхимүүдэй дүй дүршэл үйлэдбэриин олон арбаад мянган хүтэлбэрилэгшэдтэ туhа хүргэнэ.

1974 ондо абтаhан социалис уялгануудаар түсэбhөө гадуур 5 миллиард тухай түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэхээр хараалагдаhан haa, бодото дээрээ 7 миллиард шахуу түхэригэй продукци гүрэндэ худалдагдаа.

1975 ондо ороной ажалша коллективүүд социалис уялгануудаа соогоо тодорхой схэ түсэбүүдые хэраалhан байна. Жэшээнь, Украиның ССР-эй ажалшад — 1 миллиард 200 миллион түхэригэй, Ленинград хотын ба Ленинградай областиин ажалшад даабариhaa гадуур 260 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхые шиидээ. Примориин хизаарай ажалшад жэлэй түсэбhөө гадуур 280 мянган тонно шулуу нүүрhэ малтаха, 715 тонно үнгэтэ металл абаха юм. Свердловско түмэр замай коллектив ашаа зөөхэ жэлэйнгээ даабарине 500 миллион километрээр үлүүлэн дүүргэхые хараална. Башкирай АССР-эй коллективүүд даабариhaa үлүүлэн 16 миллион кубометр байгаалиин газ абаха юм. 1975 ондо Магнитогорскын металлургнууд түсэбhөө гадуур 50 мянган тонно шэрэм, 100 мянган тонно булад, 80 мянган тонно прокат хайлуулхые уялгалаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые шууд сэхээр дээшэлүүлгэ оронойнмнай арадай ажахые хүгжөөлгын стратегическэ шэглэл болоно гэжэ КПСС-эй XXIV съезд тодорхойлоо hэн. Мүнөөнэй байдалда энэ хараа шэглэлые бэелүүлжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлжэ байгаа үйлэдбэриин фондынуудые улам дүүрэнээр ашаглаха, түүхэй эд ба материалнуудые гамтайгаар гаргашалха гэhэн удхатай. Энэ жэлдэ хаа хаанагүй абтаhан социалис уялганууд, габшагай угтамжын түсэбүүд эдэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Эдэниие бэелүүлгэ 1975 оной түсэбые болзорhoонь урид дүүргээд, табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхэ арга олгохо байна. Энэ жэлэй социалис уялгануудаар түсэбhөө гадуур 6 миллиард шахуу түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана. Нёдондо жэлэйхидэл адли, эдэ уялганууд дүүргэгдэхэ юм гээд нэгэдэхи кварталай мэдээнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ.

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёhoop, нэгэдэхи кварталда промышленна үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Бүхы союзна республиканууд, промышленна министерствэнүүд даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргээ.

Ороной олон мянгаад ажалша коллективүүд энэ жэлэй түрүүшын гурба hарын даабарие дүүргээд, 1975 ондо абтаhан социалис уялгануудаа бата найдамтайгаар бэелүүлжэ байна. Түсэбhөө гадуур продукци үйлэдбэрилхэ, хүдэлмэриингөө технико-экономическа дүнгүү...

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

КОММУНИСТЫН ТООСООН

Партийна ажабайдал

Түнхэнэй совхозой Хужарай отделениин коммунистнууд ээлжээтэ партийна суглаандаа сугларба.

Совхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн, коммунист Карл Иванович Метанов нүхэдэйнгөө урда энэ суглаан дээрэ тоосоо хэбэ.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ таряанай ехэ ургаса хуряажа шадаагүйбди, — гэжэ нүхэр Метанов тоосоогоо эхилхэдээ хэлэбэ. — Ямар шалтагаан дээрэhээ иимэ дутагдал гараа гээшэб? Нэн түрүүн хэлэхэдэ, бидэнэрэй, отделениин механизаторнуудай зэмэ бии. Хэн нэгэнэйнгээ алдуу хэхэдэ, даажа байhан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандахада, саг болзор соонь шүүмжэлжэ,алдуугаа заhахадань туhалнагүйбди. Залуушуулые мэргэжэлдэнь hургаха, тэдэнэй хүдэлмэрые hайнаар эмхидхэжэ, шанарыень шалгаха талаар юумэн хэгдээгүй байшоо. Харин хүршэ Шэмхымнай отделенидэ эдэ мэтын дутагдалнууд ушардаггүй. тиимэhээл бидэнhээ hураггүй баян ургаса хуряажа абана ха юм.

Гушаад жэлдэ механизатораар ажаллаhан, баян дүршэлтэй коммунистын сэдьхэлээ хүдэлгэн, энээн тушаа хэлэжэ байхадань, олон бодолдо абтамаар hэн. Эндэ hууhан коммунистнууд алдуу эндүү гаргаhанаа хүсэдөөр мэдэржэ hуугаа ёhотой. Шэг шарайгаарнь бараглахада, тиимэрхүүл байгаа hэн.

— Манай ажалда ганса мүнөөшье бэшэ, мүн урдашье жэлнүүдтэ иимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэдэг байгаа,— гэжэ Карл Иванович ехэл голхоронгёор хэлэнэ.—Севооборот хараалагдаhанаараа баримталагдан бэелүүлэгдэнэгүй. Энээнhээ гадна, нэгэшье гектар сэбэр паар хахалагданагүй. Звенонууд болгон тракторно-таряан ажалай бригадые хубаарилха саг ерээ. Энэнь алишье талаараа туhатай байха. Механизаторнууднай ёhотой эзэн янзаар газар таряаландаа хандаха болоно.

Совхозойнгоо мал шахаха шэглэлтэйгээр мэргэжүүлэгдэхэ hэн тула̄нь бүхы малаа хүсэд хүрэхэ таряа талханай зүйлөөр хангаха гол зорилго табигдана.

—Коммунис партиин гэшүүн болоhоор гурбан жэл болобоб, — гэжэ Карл Иванович хэлэнэ. — Ажал дээрээшье, ажабайдалдаашье ульгэр жэшээ харуулжа ябахые оролдодогби. Залуу механизаторнуудайнгаа ажалдаа ядалдаа хадань туhалдаг гээшэб. Политическэ гэгээрэлэй hургуулида гурбан жэл соо ходо ябажа, агрономическа, техническэ, политическэ литература уншанаб, мэргэжэлээ, мэдэсээ дээшэлүүлхые шадал тухаараа оролдоноб, — гээд Карл Иванович тоосоогоо дүүргэнэ.

Тоосоое зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа. Карл Иванович Метановай ажалда үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, ажалда ушардаг алдуу эндүүнүүдые эрид шүүмжэлжэ, ажахын тоосоото звеногой бүлэгтэ тракторно-таряан ажалай бригадые оруулха гэhэн дурадхалыень бултадаа hайшаан дэмжэбэ. Жэшээнь, механизатор Буда Иринчинович Туруев звеногой бүлэгтэ залуушуулые үнэн сэхээр ажаллажа hургахада туhалха онол арга мүн гэжэ онсо тэмдэглээ.

— Звеногой бүлэг хүнэй зан абариинь, ажалдаа хэр зэргээр хандадагыень элирүүлнэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Бидэ хабарай тарилгын үедэ, таряа хуряалгыншье үедэ заримдаа юугээшье ойлгохоёо болишодогбди. Отделениимнай эрхилэгшэ, агроном, бригадирнай, тоо бүридхэгшэ хүртэрөө бэс бэеычгээ заабарииe hэлгээд, худхаад, маанадай ажалые тhала hаатуулдаг. Энэ ябадал звеногой бүлэгтэ ороболнай, үзэгдэхэгүй гээд hанагдана. Гадна хэрэгтэ хэрэггүй газарта трактораа ябуулжа эбдэнэбди, түлишэ хэмhээ үлүүгээр галданабди. Нигэжэ ажахыгаа ехэ гарзада оруулна гээшэбди.

— Манай партийна суглаан дээрэ коммунистын тоосоон түрүүшынхеэ шагнагдажа байна. Энэ ехэ зүб юумэн хэгдэбэ гээшэ, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ Александр Жугдурович Комиссаров тэмдэглэбэ.

Коммунистын тоосоон гээшэ тэрэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ хүмүүжүүлхы тон туhатай онол арга болоно. Коммунистын тоосоое шагнахадаа, ганса тэрэнэй ажалые шалгана бэшэ, мүн сугтаа хүдэлдэг нүхэдыеньшье шалгана гээшэ. Энэ ушар ажалаа саашадань hайжаруулхада сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэхэ байна.

Ямаршье ажалда эрмэлзэл, үргэн дэлисэтэй эрмэлзэл хэрэгтэй. Тэрээнгүй hаазон нүхэдөө ехэ хэрэгтэ зоригжуулжа шадахагүйш. Энээн тухай коммунистын тоосоон hануулаа.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

КПСС-эй райкомдо

ЭЭЛЖЭЭТЭ БЮРО

«КПСС-эй Баргажанай райкомой ээлжээтэ бюрогой заседани дээрэ Шитханай совхозой дирекци болон партийна организациин юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада ябуулжа байгаа хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус ажахын директор В. П. Пуляевский болон парткомой секретарь Б. Я. Шрагер гэгшэд бюрогой урда тоосоо.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша К. Н. Банаев, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба шанарыень шалгаха талаар гүрэнэй инспектор В. Н. Шабагоров, аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин агроном А. А. Воронина болон бусад тоосооень зүбшэн хэлсээ.

Энээнhээ гадна, бюро КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй 10 жэлэй ойдо, Уласхоорондын эхэнэрнүүдэй жэлые үнгэрөэ гэлгэдэ, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые, аймагай болон нютагай Соведүүдые hунгалгада зорюулагдаhан ажал ябуулгын түсэб хаража үзөөд, баталhан байна.

ПАРТИДА АБТАБА

Ажалай түрүүшүүлые агуу Ленинэй партиин зэргэдэ абажа, партийна организацинуудые улам бэхижүүлхэ гээшэ тон шухала. Тиимэhээ манай Баргажанай райкомой бюро хирэ хирэ болоод лэ эрхим хүдэлмэришэдые, колхознигуудые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абадаг.

Жэшээлхэдэ, hая боложо дүүрэhэн бюрогой заседани дээрэ бүлэг ажалай түрүүшүүл партида абтаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой электро-гагнуурша В. Л. Бубеев, энэл ажахын hаалишан В. А. Бадмаев, Онёогой леспромхозой гаражые даагша А. А. Мясников. Шитханай совхозой hаалишан Ф. С. Максимов гэгшэдтэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадай карточканууд энэ үдэр барюулагдаа.

Д. БУБЕЕВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

БАМ-ай БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Уланхаан—Уоян хоорондо автомашинын харгые барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын коллектив хэжэ байнхай. Улаан-Үдын авиапредприятиин вертоледууд барилгын элдэб материал зөөжэ асарна.

Эдэ үдэрнүүдтэ харгы барилгын участотууд улам саашаа дабшажа байна. Тиимэhээ барилгын техникэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые, мүн гэр байрын детальнуудые Уланхаанhаа Уоян шадар «МИ-8» түхэлэй вертоледууд зөөнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын ашаа зөөжэ байhан «МИ-8» вертолёдой командир В. И. Клименкин (зүүн талаhаа), хоёрдохи пилот А. М. Хлыстов, бортмеханик А. Е. Алексеев.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

Василий Тимофеевич Сучков Улаан-Үдын киномеханическа заводто үнинэй ажаллана. Зургаадахи классай электро-гагнууршан Василий Тимофеевич коммунис ажалай ударник гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, «СССР-эй кинематографиин отличник» гэhэн тэмдэгтэ электро-гагнуурша коллективсоогоо хүндэтэй, ажалдаа онсо шалгаран ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электро - гагнуурша н В. Т. Сучков

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хүдөө бэшэгшэ... зүблөөн

Партиин Бэшүүрэй... «Бичурский хлебороб» газетын редакци хү... шэн, хүдөө бэшэгшэ... лөө үнгэргэбэ.

Газетын хуудаhан... диодо, ханын газетэ... лис мүрысөө харуул... тэ хүдэлмэришэн, хү... шэгшэдэй зорилго ту... тиин райкомой про... агитациин таhагые ... И. Ф. Истомин элид...

Газетын хуудаhан... шүүмжэлэл, тэрэнэ... удха шанар тухай... циин хүдөө ажахын ... даагша В. Н. Борисо... лээ.

Ханын газетын ре... гиин хүдэлмэри з... тухайда «Бичурский ... роб» газетын редакт... Громов хөөрэжэ үгэ...

Һүүлдэнь хүдөө б... hанамжа, дурадхалн... лэhэн байна. Калин... рэмжэтэ колхозhоо 3... бов, Харланhаа Г. ... ев, Бага-Куналейhээ ... В. А. Анисимов, «... хозстрой» трестын ... хи нэгэдэлэй бари... прораб П. Н. Дудин, ... ажахын хүдэлмэри... профсоюзай райкомо... лэгшэ И. И. Панько... газетын ажалда а... дурадхалнуудые хэл...

Манай ...

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛЭЙ ҮРЭ ЕХЭ

Улаан-Үдын аймагай харьяата ажахынуудай hаалиин гүүртэнүүд гол түлэб республикынгаа ниислэл хотын олон түмэн ажалшадые сагаан эдеэгээр хангадаг гээшэ. Тиимэhээ hүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи колхоз, совхозуудай hаалишад, малшад саашадаа hү hаалияа эрид дээшэлүүлхын түлөө горитой хүдэлмэри ябуулна. Энээнэй ашаар hү hаалинь нилээд нэмэжэ байнхай. Жэшээлбэл, наймадахи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ бүхыдөө 17.350 тонно hү абаhан байбал, нёдондо 20.114 тонно hү hаагаа. Тиихэдэ сагаан эдеэ гүрэндэ худалдалгань энэ хугасаа соо аяар 65 мянган центнерээр нэмээ.

Иимэ ехэ амжалта яагаад туйлагданаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ажахынуудай партийна организацинууд hаалишадайнгаа түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор социалис мүрысөө hайнаар эмхидхэнэ, тусхай уулзалгануудые үнгэргэжэ, ушарhан дутагдалнуудаа элирүүлэн усадхаха тухайгаа зүбшэн хэлсэдэг байна. Тэрэшэлэн hүүлэй үедэ КПСС-эй райком ажахынуудай түрүү hаалишадые суглуулжа, тусгаар уулзалга эмхидхэдэг болонхой. Энэнь дүй дүршэлөө, хэрэглэдэг түрүү онол аргаяа халан абалсаха хэрэгтэнь ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Илангаяа hаалиин гүүртэнүүдтэ ажалладаг коллективүүдэй хоорондо социалис мүрысөө аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэhэнэй ашаар нёдондо үнеэн бүриhөө 2.370 килограмм hүн hаагдаа гэхэ гү, али 1973 онойхиhоо 180 килограммаар дээшэлүүлээ. Тиихэдэ шиидхэхы жэлдэ аймаг дотор ойролоо 5 hаалишан үнеэн бүриhөө 5 мянга гаран килограмм hү hааhан байбал, мүнөө энэ ехэ «хилые» аяар 11 hаалишан дабаба. Мүн бүхы hаалишадай 60 шахуу процентнь нёдондо үнеэн бүриhөө 2.000-haa 5.500 килограмм хүрэтэр hү абажа амжаа. Энээхэн хэды тоо, баримта юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, мүрысөө шадамараар эмхидхэжэ, дүй дүршэл, түрүү онол аргануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэдэ горитой аша үрэтэй байhыень үшөө дахин элишэлнэ гээшэ.

Аймаг, республика дотороо суута гараhан түрүү hаалишан «Байкал» учхозой Степанида Поликарповна Степанова тодорхойлхы жэлдэ үнеэн бүриhөө 5.625 килограмм hү hаажа, аймагай чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө юм. Тиихэдэ энэл ажахын hаалишад Л. П. Седых, Л. И. Мяханова, Е. И. Ермолаева, П. Ф. Иванова, В. П. Зайцева, П. П. Паршукова, Р. Е. Матвеева, В. В. Бурдуковская, В. В. Барташкина, В. С. Билсагаева гэгшэд энэ хугасаа соо үнеэн бүриhөө 5 мянга гаран килограмм hү абажа, хараалhан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Хүршэ «Байкал» учхозой hаалишадhаа дутуугүй ажаллахые оролдодог Ивалгын ОПХ-гай hаалиин гүүртэнүүдэй коллективүүд мүн лэ ехэ илалта туйлаа. Жэшээлбэл, эрхим hаалишан Дашима Очирова үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүриhөө 4.274 килограмм hү абажа, урид туйлаhан амжалтаяа дахяад батадхаба. Тэрэшэлэн «Маяк» колхозой зургаан hаалишан гурба мянганай «хилэ» түрүүшынхиеэ дабажа, абаhан уялгаяа үлүүлээ.

Дээрэ дурсагдагша hаалишадай сагаан эдеэ элбэгжүүлдэг гол «нюусань» юуб гэхэдэ, тэдэнэр нэн түрүүлэн социалис уялга абахадаа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлжэ, ажалдаа түрүү дүй дүршэл айлтагүй нэбтэрүүлнэ. Хоёрдохёор, hара, жэл бүри бэлиг шадабаряа дээшэлүүлжэ, эрдэм наукын туйлалтануудаар элирүүлэгдэhэн онол аргануудые шудалан хэрэглэнэ гээшэ.

Мүнөө үедэ аймагай ажахынуудай hаалишад hү haaха, гүрэндэ худалдаха талаар гансашье түгэсхэхы жэлэйнгээ бэшэ, мүн юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые саг болзортонь сүм дүүргэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, ажаллажа байнхай. Тэдэнэр Эстониин «Вильянди» совхозой hаалишан Лейда Пейпс гэгшын КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ бэшэhэн бэшэгые hайшаан дэмжэжэ, саашадаа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бүхы хүсэеэ элсүүлэнхэй. Тиихэдээ нэн түрүүлэн ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, малайнгаа үүлтэрые hайжаруулха ба шэмэтэ тэжээлээр таhалдуулангүй хооллуулжа, ашаг шэмыень ехээр нэмээхэ зорилго хараалаа.

Мүрысөөнэй дэлгэрhэн түрүүшын үдэрhөө гэхэ гү, али жэлэй эхинhээ хойшо үнгэрhэн гурбан hарада аймагай олохон түрүү hаалишад hү hааха талаар урда мэтэ ехэ илалта туйлажа захалба. Жэшээлбэл, Ивалгын ОПХ-гай Дашима Очирова, «Байкал» учхозой Зоя Кожевникова болон бусад олон hаалишад hара бүри үнеэн бүриhөө 500 — 456 килограмм hү абана. Тиихэдэ үнеэн бүриhөө 300—350 килограмм hү hаагшадые тоолохо болоо hаа, нилээд олон.

Гэхэтэй хамта, hаалишадай хараалhан зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь нилээд бэрхэшээлнүүд ушарна. Тусхайлан хэлэбэл, hаалиин гүүртэнүүдэй малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри, мүн hайжаруулагдамал бэлшэри байгуулха ажал жэгдэ ябуулагданагүй. Тиихэдэ ажахынуудай зарим hаалишад үнеэдээ hайнаар, саг соонь эдеэлүүлжэ, гунжадаа hайнаар бэлдэнэгүй, үдэртэ оло дахин hаанагүй. Энээнhээ болоожо, хоёр мянган килограммай «хилэ» дабахаhаа байха 1.500 килограммда хүргэнэгүй ха юм.

— Манай гүүртын коллектив hү hаалияа дээшэлүүлхын тула зоотехническэ заабаринуудые хазагайруулангүй бэелүүлдэг. Мүнөө үедэ үбhэ тэжээлнай эсэстээ хүрэнхэй, эгээл хүшэр тулажа ерээд байна. ... тээ үдэртэ 3 килограмм ... 6 килограмм сенаж... грамм hүн бүри тэ 10... таряа талханай ... бди. Силос эдюулэх... Уhа халааха түлеэн... дадаг дээрэhээ үнеэд... угаажа сэбэрлэхэ ... мэдэмнай хомор. И... далда байгаад, ехэ ... туйлахын аргагүй ю... шье. бидэ бүхы ... оролдонолди даа, — ... Ивалгын ОПХ-гай ... hаалишан Б. Р. Гомбо... дүүлнэ.

Эдэ бүгэдэ дутагд... ры усадхахын тула ... нуудай мэргэжэлтэ... бэрилэгшэд гүүртэ... ябажа, hаалишад... дайнгаа ажалые нар... нан хараха зэргэтэй. ... hаалияа саашадань ... бэгжүүлхэ гэбэл, ... hаалишадта гол ... хандуулха болоно.

Мүнөө бүхэсоюзна ... лис мүрысөөндэ ор... аймагай hаалишад ... би болон хубаараа... уялгаяа дүүргэхэер ... жа байна. Жэшээлб... дэхи бүлэгтэ (зв... үнеэн бүриhөө жэл... килограмм hү hаах... hэн «Байкал» учхо... дохидонь — 4.000 ... hү абаха зорилгото... ОПХ-гай, «При... совхозой, гурбад... 3.000 килограмм ... уялгатай бусад ажа... hаалишад оролсобо. ... бүлэг (зоно) болон ... ажахынуудай hаали... лэhэндээ хүрэжэ, ... наа. бэелүүлхын ... шэтэйгээр мүрысө... на.

А. НАГАС...

МЕХАНИЗАТОРНУУД—САБШАЛАНГАЙ ЭЗЭД

Энэ жэлэй эхеэр hэн. Аймагай соёлой шэнэ ордон соо хүн зон дүүрэн хүүежэ байба. Эндэ Хориин аймагай совхозуудай түрүү малшад, механизаторнууд, леспромхозуудай модошод, элдэб предприяти, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд сугларанхай, үнгэрhэн жэлдэ хэгдэhэн ажалай дүн согсолжо, шэнэ 1975 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэжэ байгаа.

Нэгэ забhарлалгын үедэ Анаагай совхозой үнинэй механизатор, мүнөө сабшалан hайжаруулха тусхай бригадын бригадир Ёндон Ринчиндоржиевай хажууда нэгэ дундуур наhанай, бага халзан болоhон толгойтой хүн дүтэлжэ ерэбэ.

— Та, Ёндон Абидуевич гүт? Үнинэйл уулзаха hанаатай hэм. Би Хүрбын совхозой Хасууртайн отделениин луговодуудай звёное даагша М. Шевченко гээшэб. Танилсая, — гээд энеэбхилэн, гараа hарбайба.

— Зай, зай, hайн лэ гээшэ. Танай звеногой ехэ ургаса абадаг тухай дуулагшаб. Хөөрэлдөөл даа, — гэжэ Ёндон баhал урдаhаань энеэбхилжэ угтаба.

— Би энэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ hанаатайб. Тиихэдээ танай бригадые мүрысөөндэ урихамни. Арсахагүй гүт? Хэды гектар газартай бэлэйт! — гэжэ нүхэр Шевченко асууна.

— Манай бригадада 769 гектар сабшалан даалгагданхай. Нёдондо тэрэнэйнгээ гектар бүриhөө 17,6 центнер үбhэ хуряагаа hэмди. Танай звено хэды шэнээн газарhаа ямар ургаса абааб? — гээд, Ёндон Абидуевич өөрынгөө ээлжээндэ асууба.

— Оо, сабшалантнай манайхиhаа ехэ байна. Звеномнай 408 гектар газартай юм. Үнгэрhэн жэлдэ тэндэhээ гектарай 22,2 центнер үбhэ абаа hэмди. Теэд танайш бригада хүн зоноор, техникээр олон ха юм даа. Тиигэбэшье мүрысэхэл гүбди даа. — гэжэ Михаил Шевченкын энеэбхилэн хэлэхэдэ, Ендон Ринчиндоржиев зүбшөөгөөд, социалис мүрысөө баталаабди гэжэ тэдэнэр гар гараа барисалдаа hэн.

Ёндон Абидуевич хорёод жэлэй саана механизаторай курса дүүргээд, олохон жэлдэ трактористаар, комбайнераар, hүүлдэнь нэгэ жэлдэ кукурузашанааршье хүдэлеэд үзөө. Тиихэ үедэ шэбхэ ашаха, зөөхэ техникын хомор дээрэhээ тэрэнээ ехэнхидээ хүрзөөр ашаха баатай болодогшье hаань. Ёндон даажа абаhан газарайнгаа гектар бүриhөө 170 центнер хүрэтэр кукурузын ногоон намаа хуряагаа hэн.

Эгээл таба-зургаан жэлэй саада тээ Анаагай совхоздо сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, тэрэнииe луговодуудай тусхай оньhожоруулагдаhан звено, бригаданuудта даалгаха, энэ ажалда эдэбхитэй, оролдосотой хүнүүдые олоҗо табиха тухай хөөрэлдөөн боложо байба. Тиихэдэл Ёндон Ринчиндоржиевые сабшалан hайжаруулха бригадын бригадир болгохо гэжэ совхозой дирекци, партком шиидхээ hэн.

Үнинэй механизатор өөрөөшье энэ ажал даажа абахаяа арсаагүй. Юуб гэхэдэ, энээнhээ урагша отделенидэ хэдэхэн үбгэд луговодуудта олон зуун гектар сабшалан даалгажархихадань, тэдэнэй газараа хаhа сагтань уhалжа хүшэ хүрэдэггүйень, өөдэтэй ургасашье абадаггүйень hайн хаража ябадаг байгаа. Тиимэhээ сабшалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ гэбэл, нэн түрүүн хэрэгтэй техникэ, зэбсэгээр хангагдаhан, агротехникын заабарииe hайнаар шудалhан механизаторнуудтай оньhожоруулагдаhан бригада, звено эмхидхэхэ шухала болоо гэжэ тэрэ досоогоо ойлгожо ябаа.

Сабшалангай бригада даажа абаад байхадаа, тэрэ тусхай курсада hуралсажа, үнинэй луговодуудтайшье хөөрэлдэжэ, газараа hайса шэнжэлээ юм. Абаhаар лэ агроном, мелиоратортай хамта сабшалан дээгүүрээ хэдэн дахин ябажа хараад, hүүлдэнь тэндэ хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб табяа. Түрүүшын жэлдэ газараа модо, шулууhаа сэбэрлэжэ, хатуу хүрьhэтэй болоhон, хүбхэн ургаhан газарыень хэдэн удаа борнойлоо, диск шэрээ. Ногоонойнь шэнгэрhэн газарта олон жэлэй ногооной үрэhэшье дээрэhээнь хаяа. Мүн тэндээ наг шэбхэ ехээр гаргажа байна.

Хэнэйшье мэдэhээр хэдышье ехэ ажал хэхэдэ, түрүүшын жэлдэ үбhэ ногсон дэлбэрсэ гарашахань бэрхэтэй ааб даа. Хэhэн ажалай үрэ удаадахи жэлнүүдтэл элеэр харагдадаг. Тиигээдшье жэл бүхэн адли байдаггүй. Ган гасуур болохо. Юрэдөөл, түрүүшынгээ жэлдэ тэрэнэй бригада га бүхэнhөө 7—8 центнер, зариманhаань гектарай арба гаран центнер үбhэ абаа. Харин тэндэхи Хужарта, Шэбэрэй-Үбэр гэжэ газарай сабшалан дээрэhээ урда жэлнүүдтэнь гектарай ойролоол 3,5—4 центнер үбhэн гарадаг байгаа бшуу. Бригадын механизаторнууд тэрэнhээ хойшоошье баhал газараа hайнаар уhалха, утэгжүүлхэ талаар жэл бүри ехэ хүдэлмэри хэбэ. Энээнтэйнь адли сабшалангайншье ургаса жэлhээ жэлдэ дээшэлээ. Тусхайлбал, 1972 ондо бүхыдөө 10 мянган центнер гэхэ гү, али гектар бүриhөө арба үлүүтэй центнер үбhэ хуряагаа hаа, харин нёдондо хамта 13,4 мянган центнер үбhэ абажа, гектар бүриин ургасые 17,5 центнертэ хүргөө. Ехэнхи газарайнгаа үбhэ өөhэдөө хуряагаа.

— Тэрэнэй бригадада баhал өөртэнь адли урагшаа hанаатай, ажалша, гэдэргээ харангүй хүдэлдэг хүнүүд сугларанхай. Тэдэнэр дээрэhээ захиралта, заабари хэзээдэшье хүлеэжэ байдаггүй. Өөhэдөө мэдээд лэ урид табиhан түсэбөйнгөө ёhоор шэбхэеэ зөөдэг, минеральна утэгжүүлгэеэ тараадаг, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье миин hуудаггүй. Сабшаланга уhалхаар тошо халяадаг, уhалуурнин hубаг ханаабай эхиндэхи хаалта боолтыень заhадаг .Энэ үнгэрhэн үбэл тэдэнэр уhа хааха тусхай түхеэрэлгэтэй хаалта Баруун-Бэе гэжэ газарта түхеэрээ. Тэрэнэй ашаар урдань 40 гектар газар тэндэ уhалагдадаг hаа, мүнөө 100 га уhалха аргатай болобо. Хэхэ ажалайнгаа болзорые хэзээдэшье алдадаггүй зон, — гэжэ совхозой ахамад агроном П. К. Носырев хэлээ hэн.

Тэрэнэй бригадада бэрхэ механизаторнууд — өөрынь хүбүүд Дамба, Дамшаа Ринчиндоржиевтан мүнөө ажаллана. Таряалан, сабшалан hайжаруулха габшагай хоёр hарын эхилхэhээ урда эдэнэр гурбан тракторта РУМ-3 түхэлэй машина шагтагалаад, саhанай түлэг хайлажа эхилхэ үеэр сабшалан дээрээ минеральна утэгжүүлгэ тараажа захалаа юм. «Тэрэниие газарай гэдэшэhэн хойно тараахада, ногоон сооходлон, нэгэ тээгээ дан үдхэнөөр, нүгөө тээгээ шэнгэнээр ургашадаг. Харин саhан дээгүүр сасахада, утэгжүүлгэ хүрьhэндэ нэгэ жэгдээр орожо, ногооншье тэгшээр гарадаг юм». — гэжэ эндэхид тоолоно. Мүнөө бригадын механизаторнууд газар дээрэ шэбхэ түлэг зөөжэ байнхай.

— Үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта Элхиин станцида үлэhэн минеральна утэгжүүлгэ зөөжэ абагты гэжэ бригаданuудта хэды дахин хэлэгдээ hэн. Теэд Ендон Абидуевичай бригада тэргэтэй хоёр трактораар 100 гаран тонно утэгжүүлгэ зөөжэ абаа. Бэшэн hула hалаа. Мүнөө болоходо, тэрэнээ сабшалан дээрэ hанаа амар тараажа байна ха юм, — гэжэ совхозой директор С. Ж. Жамсуев хөөрэжэ байгаа бэлэй.

Ажалай Улаан Тугай ордентой, үнинэй механизатор Е. А. Ринчиндоржиев, тэрэнэй нүхэд байгша ондо бүхы сабшалангайнгаа гектар бүриhөө 20 центнерhээ бага бэшэ ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэнхэй. Абажа шадахашье байха.

М. НАМЖИЛОВ.

Лектор-атеистнүүдэй hуралсал

5 аймагай лектор-атеистнүүдэй семинар Хяагта хотодо болобо. 113 хүн энээндэ хабаадалсаа.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэриин үндэhөөр арад зониие атеис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэг шангадхаха тухай партиин Хяагтын райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша И. А. Полынцев элидхэл хээ. «Залуушуул ба шажан мүргэл» гэhэн темээр Буряадай багшанарай институдай багша Г. Ц. Митупов, шажан мүргэл тухай хуули сахиха тухайда Д. Б. Очиржапов, шажанда шүтэгшэд, тэдэнтэй атеизмын хүдэлмэри ябуулха онол арга гэhэн темээр түүхын эрдэмэй кандидат В. Н. Мотицкий гэгшэд элидхэл хэhэн байна. Шажанда шүтэгшэдэй сэдьхэл бодол тухай педагогикын эрдэмэй кандидат Е. П. Попова үгэ хэлээ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

дые hайжаруулха талаар түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэйнгээ социалис уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэhээрнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Череповецкэ металлургическа заводой коллективые hаяхан амаршалаа hэн. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ металлургнууд ехэ түсэбүүдые хараалhан байна.

Дүнгүүдэй тодорхой байлга, эдэниие зэргэсүүлэн харуулалга, моральна ба материальна урмашуулганууд социалис мүрысөөе улам үндэр хэмжээндэ гаргажа, байгша ондо ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ юм. Жэшээнь, Кировскэ шиинын заводой коллектив продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха түсэбөө болзорhоонь хоёр үдэрөөр урид дүүргээ. Нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүдэлмэришэн предприятида байхагүй. Социалис мүрысөө гуримтайгаар эмхидхэлгэ энэ талаар ехэ үүргэ дүүргэнэ. Мүрысөөнэй үедэ шиинэ бүтээгшэд түхеэрэлгэнүүдэй проектнэ хүсые 30 процентээр үлүүлhэн байна.

«Трудовская» уурхайн горнягууд кварталайнгаа даабариие «Донецкуголь» гэжэ комбинадта бултанhаа урид дүүргэбэ. Үнгэрhэн 3 hарын турша соо эдэнэр үйлэдбэриин эгээл үндэр бүтээсэ туйлажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргээ. Жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 46 мянган тонно түлишэ малтагдан абтаба.

Брянска областьдо кварталай түсэбые эгээн түрүүлэн Бежицкэ булад хайлуулгын завод болзорhоонь урид дүүргээ. Энэ заводой коллектив табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Дүрбэн жэл гурба hарын туршада эндэ түсэбhөө гадуур 40 мянган тонноhоо ехэ булад хайлуулагдаа. Магнитогорскэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай, «Азовсталь» гэжэ Ждановска заводой, Кондопожско, Сегежскэ целлюлоз-саарhанай комбинадуудай, Москвагай «ЗИЛ», «Автомосквич» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, Благовещенскэ Октябриин революциин нэрэмжэтэ судна-бүтээлгын заводой, Рязанска СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нефтиин заводой, Ураалай Ворошиловай нэрэмжэтэ турбомоторно заводой, «Кировмебель» гэжэ фирмын, Харьковай подшипникова заводой, Бендерскэ торгоной комбинадай, Вильнюсскэ «Комунарас» гэжэ станок-бүтээлгын заводой, Али-Байраминска үрэмдэлгын хүдэлмэри хэдэг управлениин, Дунда Азиин түмэр харгын, Хабаровска хизаарай «Уральское» гэжэ шахтоуправлениин, Белоруссиин, Омскын шиинэ хэдэг заводуудай, Чебоксарын машина бүтээлгын, Новгородско «Волна» гэжэ заводуудай, «Красноярскуголь» гэжэ комбинадай, Горьковско автомобильна заводой, Родниковско «Большевик» гэжэ меланжева комбинадай, Ульяновска цементнэ заводой, Гродненско областиин меланжева комбинадай, Костромской ГРЭС-эй болон бусад олон предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые, социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргээ.

Гэхэ зуура, үйлэдбэриин арга боломжонуудые хангалтагүйгөөр ашаглаhан, түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ багатайгаар хүдэлгэhэн, түүхэй эд болон материалнуудые саг соонь абаагүй дээрэhээ зарим коллективүүд кварталайнгаа түсэбые дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо — Комсомольск-на-Амуре хотын транспортна түхеэрэлгэ бүтээдэг завод, Брянска газар уhалдаг машинануудые бүтээдэг завод, «Сумгаитхимпром» нэгэдэл, Сызраньска хүдөө ажахын машина бүтээдэг завод болон бусад болоно. Эдэ коллективүүд гээгдэлэйнгээ шалтагаануудые элирүүлжэ, дутагдалнуудаа түргөөр усадхаха хэмжээнүүдые ойрын сагта абаха уялгатай болоно.

1975 ондо капитальна барилгын ехэ түсэб дүүргэхэ зорилго табигдана. Энэ зорилго дүүргэhэнэй ашаар ороноймнай гол фонднууд ехэ боложо, арбадахи табан жэлэй үедэ ороной экономикые саашадань хүгжөөхэ бата бэхи үндэhэ hуури табиха арга олгогдохо юм.

Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ холын хараатай түсэбые дүүргэхэ, энэ hалбарида бата бэхи материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулжа үгэхэ хэрэг 1975 оной шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ороохо таряанай, саахарай свеклын, хлопогой, хартаабхын, бусад ургамалнуудай ехэ ургаса суглуулхын түлөө мүрысэхэдөө, колхоз, совхозууд энэ жэлдэ техникээ, үрэhэ хүрэнгээ, утэгжүүлгээ хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар бэлдээ, кадрнуудые hургаа. Тарилгын агрегат бүхэнэй ехэ бүтээсэ туйлаха, техническэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэв. Украинада, Молдавида, Дунда Азиин республиканuудта, Захавказида, Россиин Федерациин урдахи районуудта богонихон болзорой туршада hайн шанартайгаар 15 миллион гектар эртын тарилга хэгдээ. Саахарай свекло түргөөр тарингдажа байна.

Малшад шэн габьяатайгаар хүдэлнэ. Энэ hалбари hайнаар эрхилэгдэдэг болоо. Колхоз, совхозуудта малай тоо толгой олошороо, ашаг шэмэнь дээшэлээ. Мяха худалдаха түрүүшын кварталай түсэб 109 процент; hүн — 101, үндэгэн — 110 процент дүүргэгдээ. Эстониин малшадай үүсхэлээр орон доторнай мал ажалай продукци ехээр абахын түлөө, шанарыень hайжаруулхын түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй.

Түрүүшын кварталай дүнгүүдые бүхы талаhаань шэнжэлээд, гүрэнэй түсэбые дүүргээгүй ушарта зохихо сэгнэлтэ үгэхэ зорилго ажалшадай коллективүүдэй, партийна болон профсоюзай организацинуудай, министерствэнүүд болон захиргаануудай үмэнэ табигдана. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй зааhанай ёhоор, даалгагдаhан хэрэгэй түлөө кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ зуураа, партийна комитедүүд эмхидхэлэй, ниитэ политическэ хүдэлмэреэ улам эдэбхижүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдээ ажалай эдэбхиие хүгжөөхэ, түрүү дүй дүршэлые бүри үргэнөөр тарааха, социалис мүрысөөе социалис... мическа гол зорил... дүүргэхэ хэрэгтэ шэ... болоно. Ехэ продук... наар, гарза багатай... тээхэ — энэ зорилго ... на организаци бүхэн... мунист бүхэнэй, ажал... хэнэй гол анхарал... ёhотой.

Научно-техническэ ... жэлтые түргэдхэхэ, ... гаа эрхилхэ хэрэгые ... hайжаруулгада бүхы ... элсүүлхэ хэрэгтэй.

1975 он хадаа ... түсэбтэ табан жэлэй з... нуудые дүүргэхэ жэл ... гээд партида, совет ... КПСС-эй Централь... тедэй хандаhан Хан... хэлэгдэнэ. Совет ... ажалшадай түрүүш... талай зорилгонууд... жалтатайгаар шиидх... лаhан үрэ дүнгүүд... хүгжөөхэ, hайнаар ... жа, түгэсхэхы жэлэй ... болон социалис уялга... мүн табан жэлэй түсэб... дэнь дүүргэхын түлөө ... хүсөөрөө оролдохо ... ниинь дамжаггүй. (Т...

ХОНХО № 44

Энэ хуу даһанда- ...май Хориин 1-дэхи ...унда һургуулиин ...тературна дра- ...тическа нэгэдэ- ...й гэшүүдэй зо- ...еолнуудтай ...анилсагты.

...У ХЭДЭГБИБДИ?

...ОРИИН дунда һур- ...гуулиин дэргэдэ лите- ...рна кружок 10-аад ...й саада тээ бии бол- ...оо һэн. Энэ кружогто ...эн бэшэхэ дуратай ...ии түрэлхи хэлээрээ, ...ратураараа юрэ һо- ...одог, мүн уралан зу- ...аг, ураар уншадаг, ...анда хабаадаһа ду- ...йшуул ябадаг юм. ...нөө һанахадам, ан- ...а кружогтомнай ...д, поэт гү, али зо- ...шо нэрэтэй болоһон ...шье һаа, һургуули- ... эхилһэн хэрэгээрээ ...рхон ябадаг залуу- ... олон. Жэшээлэн ...бэл, 6—7 жэлэй саа- ...ээ манай һургуули ...гээд, Доржи Банза- ...н нэрэмжэтэ багша- ...ай институдай хэлэ, ...эгэй факультет эрхи- ... түгэсхэһэн Лушано- ...ина, мүнөө тэндэ һу- ...а байһан Базарова ...мила (факультедэй ...м студентка), мед- ...рагаар хүдэлжэ бай- ... Дамбаева Сосормаа, ...эмэй болон соёл- ...рэлэй училищида һу- ... байһан Гатапова ...илма, Батуева Свет- ..., мүн Улаан-Үдын ...ой институт дүүргээд, ...адайнгаа драмтеатр- ...дэлдэг Дашанамжи- ...Д-Ц., Владивостогой ...ральна институт ...гэхээ ябаһан Ер- ...кин Анатолий, Рин- ... Чимит, Дамбаева ...а болон бусад анхан- ... манай буряад лите- ...рна кружогто ябаһан ... Эдэ нүхэдэй бэшэ- ...һала һайнууд най- ...га болон шүлэгүү- ... һургуулиингаа гар ...эл «Зүрхэнэй дуун», ...р бэшээшэд» гэһэн ...анахууд соо толилог- ... байдаг һэн. Эдир- ...эй зарим зохёол ...нэ үдэ» гэжэ аймагай ...тын хуудаһанууд дээ- ...араһан байха.

...ээнһээ гадна, жэлһээ ...э драматическа кру- ...зогсолтогүй хүдэл- ...байдаг. Зарим жэлдэ ...м һайнуудшье, зари- ...аа дундуур ябагда- ... Ямаршье һаань, тэрэ ...аа орхидоггүйбди.

...рбаад жэлэй туршада ...адайнгаа ахамад ... зохёолшод Х. Нам- ...евай, Н. Балданогой, ...Цагжинай, мүн А. П. ...эй оршуулагдаһан ...лнуудһаа абаад, зү- ...болгон бэлдэжэ, һур- ...идаа, хүдөө нютагуу- ... ябажа табидаг зом-

...е Буряадайнгаа ком- ...торнуудай, поэдүүдэй удха түгэлдэр, уянгата һайхан дуунуудые сээжэлдэн дуулажа һургахадаашье, ехэл юумэн хэгдэнэ гэжэ һанагдагша.

Тиихэдэ нэгэнтэ бэшэ һургуулиин олон тоото тематическа үдэшэнүүдтэ болон сборнуудта, выставкэнүүдтэ хабаадахаһаа гадна, клубтаа буряад литература, искусствын үдэрнүүдые үнгэргэдэгбди. Тиихэдээ буряад литература тухай, хүгжэм ба хүгжэмшэд, уран зураашад тухай, театрнуудай түүхэ тухай элидхэлтэйгээр, концерттэйгээр, харуулалгын материалтайгаар хэдэгбди.

Һургуулидаа болоһон янза бүриин үйлэ хэрэгүүдтэ, ойн баярта һайндэрнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдахада, бидэ мүн лэ үндэһэн хэлэн дээрээ хабаадалсаад лэ байдаг гээшэбди. Мүнөө жэлдэ манай һургуулида агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй, декабристнарай 150 жэлэй ойн баярнуудта зорюулһан һонирхолтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Эдэ бүхы юумэнүүдтэ буряад классууд мүн лэ өөрынгөө хубитые оруулха түсэбтэй бэлдэнэ. Мүнөө буряад хэлээр болохоёо байһан олимпиадада дайнай үедэ бии болоһон аман зохёол суглуулха, зохёолгын зүйлнүүдые бэлдэхэ, зураха, урлаха, шэнжэлхэ гэхэ мэтын шэглэлтэйгээр бэлдэжэ байнабди.

Кружогой хүдэлмэри тухай тобшохоноор хөөрэбэл иимэ байна.

С. ЦЫБАНОВА,
багша, Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. С. Ц. Цыбанова. 2. Нэгэдэлэй гэшүүд ээлжээтэ хэшээлдээ. Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

АХАМНИ

Ахамни...
Арайл арба хүрөөгүйдөө,
Арбагархан намайе абагша һэнши.
Аргагүй дуратайгаар тэбэрин үргэжэ,
Аалиханаар сээжэдээ нэнгүүлдэг
һэнши.
Нэгэтэ сентябриин нэгэндэ
Нэгэдэхи класста ороходом,
(— Ахамни, һайнши даа, — гэнэб)
Абаашаа һэнши һургуулидам.
Наһаашье эдиһэн хүн хэбэртэй
Наймадахиие дүүргээд ерэхэдэм,
Арбадахи класс дүүргэжэ,
Аттестат абаад байхадаа,
Танижа ядаһан мэтээр
Таалаа һэнши дүүгээ.
Харин мүнөө, ахамни,
Холын албанда мордобош.
Эндэл дүүшни шиниингээ
Хоёр хүдэр хасарые
Хитэн байжа таалаа һэн.
Холын сэрэгэй албанда
Ходол шамбай ябаарай!
Харин хорото дайсанай
Хилэһээ халин добтолоо һаа,
Хододоо бэлэн байгаарай.
Уялгата нангин албандаа —
Уһан дорошье, агаарташье,
Уужам газартаашье ябаа һаа,
Сээжэдэш һанагдаха дүүдээ
Сэнтэйхэн бэшэг бэшээрэй.

ХАБАР ЕРЭБЭ

Удаан манай хүлеэһэн
Урихан хабар ерэбэ.
Хабарай ерэһэндэ миһэрэн,
Хүхэхэн ургы бултайба.
Дулаан хабарай ерэхэдэ,
Дуһалнууд гэрэй оройһоо
Багахан басаганай уйлаһандал,
Бутаран, сэсэрэн дуһалнад.
Хонгорхон хабарай ерэхэдэ,
Хадын саһан хайлажа,
Горхон болон урдажа,
Голдо орон саашалба.
Наратай хабарай үдэр.
Наадажа газаагуур ябаһан
Хүбүүд, басагад баяртай,
Хүхюун хабарые амаршална.

ДЫМБУЕВА Люба,
10 дахи «А» классай һурагша.

ҮГҮҮЛЭЛ

МИНИИ НҮХЭР

Минии нэгэдэхи класста орохо жэлдэ абамни хаанаһааб даа нэгэ жаахан гүлгэ асараа һэн. Би тэрэ гүлгэндөө Шэнэг гэжэ нэрэ үгөө һэм. Гүлгэеэ би абаашажа, хүгшэн нохойнгоо хажууда табяа һэм. Хүгшэн нохой жаахан гүлгэ хаража үнэрдөөд, зөөлэхэн ноohоороо дулаасуулан, дүмүүхэнээр долёон хэбтээ бэлэй.

Шэнэгни наадахаяашье, талааршье ошоо һаам, намһаа уятай шэнги дахаад ябадаг болоо һэн. Тэрэ ехэ һонин, һүбэлгэн ухаатай һэн. Өөһэдынгөө үетэнөөр барилдажа байхадамнай, тэрэ тээ саана согсойжо һуугаад харадаг һэн. Доронь ороод, диилдээд хэбтээ һаам, эрхирэн, хэды һүрөөд, дээрэм байһан хүниие хуура татажа, хажуу тээшэнь болгоод, үнөөхи газартаа ошоод, харууһалан һархайн һууха.

Һүниндөө тэрэ нохоймни хорёо хотоёо харууһалагша һэн. Нохой хадаа ганса хорёо харууһалдаг бэшэ, мүн ондоо шадаха юумэнь олон байха.

Хэрбээ ой соо төөреэ һааш, шамайгаа хаяхагүй. Элдэб хүшэр хүндэ газарта нүхэрөө хаяад, үгы болошодог хүнүүд байдаг ха юм, харин нохой өөрынгөө эзэниие хэзээдэшье орхихогүйл!

Абамни тэрэ нохойгоо дахуулжа, хэды дахин агнаа гээшэб! Бүхы наһаараа нохоймнай абатайм агнаа, теэд тэды олон жэл үнэн һэшхэлээрээ өөрынгөө үүргэ дүүргэжэ ябаа. Нэгэнтэ бэшэ абыем элдэбын аймшагтай аюулһаа абарһан байна. Хүбшэдэ аюул барагдаха бэшэ даа.

Һүүлдэнь абамни нохойем агнуурида абаашахаяа болёо. Шэнэгнай хүгшэрөөд, тэрээндэ амгалан байдал хэрэгтэй болоо һэн.

Нэгэтэ би һургуулидаа ошохо дээрээ эдижэ байһан конфетэһээ нохойтоёо хубаалдаад, гэдэргээ харангүй гэшхэлбэб. Түрүүн намайгаа һургуули хүрэтэр үдэшэдэг аад, мүнөө юундэб даа тэрэмни дахажа ябатараа зогсоод, һархагар томо бэеэрээ һуняан намһаа гээгдээ һэн.

Һургуулиһаа бусахадаа, харгы дээрэ нэгэ юумэнэй оболзохые обёорон харабаб. Юун бэ!? Яаран гүйбэб. Гэнтэ намда эгээл үнэтэй гиинаан дуулдаба. Аюул болоһон байгаа. Тиигээд лэ тэрэ нохоймни үхэшөө һэн. Би мүнөө машинын нохой дарахые хараа һаа, зосоомни муу боложо, тархим гүнгинөөд, үнөөхил гиинаан шэхэндэм дуулдаад, нюдөөрни уһан гүйшэдэг.

ЧИМИТДОРЖИЕВ Содбо,
7-дохи «А» классай һурагша.

Дайн дажар, эб найрамдал тухай оньһон үгэнүүд

Амгалан тайбан һууха —
Алтан саг гээшэ.
Аюулта дайсанда
Амаа бү ангай.
Арадай түлөө алалдаха,
Олоной түлөө оролдохо,
Түмэнэй түлөө түрилдэхэ,
Зоной түлөө зоболдохо.
Дайгүй эбтэй һуухада,
Дайда сэсэгээр
хушагдадаг,
Дайн дажарай үедэ
Дариин утаагаар
хушагдадаг.

5-дахи «Д» классай һурагшад суглуулба.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

АЛДАРТА СЭРЭГШЫН НЭРЭ МҮНХЭРЭГ!

ЦЫБИКДОРЖИЕВ Зина-Мидрагай хэдэн бэшэг урдамни хэбтэнэ. Эдэ бэшэгүүдынь 1941—1942 онуудта түрүүн Хабаровскын сэрэгэй училищиһаа, һүүлдэнь Баруун-Хойтохи фронтһоо, тобшолон хэлэхэдэ, 151-дэхи стрелково бригадын бүридэлдэ дайлалдажа ябахадаа бэшэһэн халуун зүрхэнэй мэндын тэмдэгүүд болоно.

Эдэ бэшэгүүдые уншанаб. Манай нютагай, 24 наһатай залуу багша хүнэй, Совет Армиин эрэлхэг сэрэгшын дүрэ нюдэндэм харагдана.

Лейтенант Цыбикдоржиевай намтар богонихоноор хэлэхэ болоо һаа, иимэ. Тэрэ хадаа Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай Боори гэжэ нютагта 1918 ондо Абидын Цыбикдоржын үнэр бүлэдэ 5-дахи үринь боложо түрэһэн намтартай. Эрхимүүдэй нэгэн ябажа, Хориин дунда һургуули дүүргээд, Хэжэнгэ нютагаар хоёр жэл багшалһанай һүүлдэ багшанарай дээдэ һургуулида һуралсажа байһан байгаа.

Манай Эхэ орондо аюулта үеын тохёолдоод байхадань, Цыбикдоржиев Зидра Хабаровска сэрэгэй училищида дары эльгээгдэжэ, сэрэгэй командирай һургуули дүүргээд, 151-дэхи стрелково бригадын 1-дэхи минометно взводой командирай орлогшоор томилогдобо.

Энэ үедэ Зидратай хамта алба хэжэ ябаһан Дмитрий Юдинэй тэрээн тухай бэшэһыень харая:

«...Лейтенант Цыбикдоржиевые би һайн һананам. Тэрэ хадаа хаб хара үһэтэй, үндэр сэбэр хүн һэн. Хэһэн ажалдаа ехэ бэрхэ, албандаа эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байгаа. Батальон соо булта тэрэниие хүндэлдэг һэн. Залуу командирай нимэ шаҺар шэнжэ бригадын командованида түргэн мэдэгдээд, Зидра Цыбикдоржиевые абаһаар батальоной командирай орлогшоор томилжорхиһон юм».

Д. Юдинэй бэшэһэн мүрнүүдые Цыбикдоржиевай тэрэ үеын өөрынь бэшэг гэршэлнэ.

«Саг тоолонгүй, ехээр ажалланаб. Энэ хатуу сагта юу хэхээ мэдэнэб...

...Хэдэн миллион хүнэй амяа гамнангүй, харатан дайсантай тулалдажа байхада, гараа дэлгэжэ һууха аргамни үгы. Бэшэгээ дууһахамни. Олон юумэ бэшэхэ саг үгы.

Тылдэ һайнаар ажаллахыетнай уряалнаб!»

1941 оной мартын 8-да бэшэһэн үшөө нэгэ бэшэгынь:

«Һаянай дахин хүйтэржэ эхилбэ: шуурган саһан, бороһон. Тала дайда, жабартай һүнинүүд, гүнзэгы хүр саһан — энэ манай наркомой даабари дүүргэжэ, буу зэбсэгтээ хандажа һурадаг лабораторимнай гээшэ. Хамаг юумэ үнэн зүрхэнһөө хэнэбди. Харюусалга ехэ. Командир-строевик хадаа махабадай ба дайшалхы хатуужалгын дабаа дабажа гараһан, маршын журам шудалһан, харюусалгаяа үндэрөөр сэгнэһэн хүн байха ёһотой болоно».

Эдэ бэшэгүүдые гартаа бariaд, мүнөө — хэдэн олон жэл үнгэрһэн хойно уншажа һуухадаа, тэрэ үеын совет арадай, совет сэрэгшын дүлэтэ патриотизмын хүсэн намайе гайхуулна, зүрхыем долгисуулна.

Саашань 1942 оной хабар, зун бэшэһэн бэшэгүүдынь удаа дараа харанаб, уншанаб, уншанаб. Тэрэ бэшэгүүд соонь сэрэгшын бодол сэдьхэл агуу партидаа, Эхэ орондоо хандана. Эгээл шанга үедэ партиингаа гэшүүн боложо, өөрыгөө шалгаха сэрэгшын зорилго удаадахи бэшэг соонь олоноб:

«Партида орохо гэжэ эрид шиидээб. Зууршалгыетнай хүлеэнэб. Устав соо зууршалуулагшые, тэрэнэй политическэ ба ажалай шанар шэнжые һайн мэдэхэ ёһотой гэгдэнэ...»

Энэ залуу буряад хүбүүнэй эмгэн буурал эжыгээ али тухайдаа энэрхы һайхан сэдьхэлһээ һанадаг, хандадаг байһыень уяран байжа уншамаар.

«Ахай, эжыгээ өөртөө абаашаһаншни ехэ һайн. Эжымнай 65-тай болобо. Хүгшэрөө. Мүнөө эндэ һуужа байхадаа, эжынгээ һанаагаа зобожо, дулаахан үгэ хэлэжэ һуудагые һанаандаа оруулаад, эжэлүүдгүй нюдөөрни уһан гүйнэ.

Эжыгээ гамнагты!..»

Саашань залуу сэрэгшын, командирай дайшалхы зам өөрынь бэшэгүүд сооһоо гараадхина.

«Августын 7, 1942 он, Баруун-Хойтохи фронт. ...Би һайн ябанаб. Дайсанһаа 500—600 метрэй зайда байгдана. Бодолнуудни һонор, һанаан тэгшэ, Илалта хэзээдэшье манай талада гэжэ ехэ найданаб.

«12, 7, 42, Баруун-Хойтохи фронт.

«Походно сүүмхэ соом дууһаагүй арбаад бэшэг. Үни бэшэнгүй байха бүрим, байдал шангадана, орёо бэрхэ болоно гэжэ ойлгооройгты. Нэгэл саг оложо бултыень дууһахаб. Үсэгэлдэр манай часть нэгэ шэглэл уруу добтолбобди. Сэрэгшэднай эрэлхэг зоригтойгоор оролсонод. Дайсанай хэдэн бүлэгые бута сохижо шадаабди.

Хэдэн олон үхэһэн дайсад хэбтэнэ. Олон трофей абаабди. Плендэ ороһон дайсадай үгэһөө тэдэнэй хүсэнэй һүнэжэ байһан тухай мэдэгдэнэ».

Баһа өөрынгөө нютагые, нютагай зониие, дайшалхы нүхэдөө һанажа ябадагынь, мүн илалтын үдэрнүүдтэ тон ехээр этигэжэ ябадагынь эдэ бэшэгүүд соонь улаан утаһан мэтээр харагдана.

«...Һайнаар эдеэлнэбди. Зүгөөр һүн ехээр һанагдана даа. Леонид нүхэртэеэ зэргэлээд һуунабди. Бидэ хоёрой хүсэл адли байба. Һү мүнөө хэдыешье уухаарбди.

...Хүбүүд булта һайнууд, ёһоор зон. Нэгэнтэйнь дайнай һүүлдэ гэртээ ошохоб даа. Эндэ һуугааша Леонидтай бүхы юумэеэ хөөрэлдэдэг, хубаалдадагбди».

1942 оной август соо 151-дэхи стрелково бригада Рамушево һуурин шадар дайсанай ехэ хүсэнтэй шанга тулалдаанда ороһон байгаа. Тус тулалдаанда 1-дэхи, 2-дохи стрелково батальонууд лейтенант Цыбикдоржиевай миномётно батальоной туһаламжаар урдаһаань ороһон бүхы дайсанай хүсые үгы хэһэн байгаа. Тэрэ байлдаанда лейтенант Цыбикдоржиев хүндөөр шархатажа, удаань үни болонгүй ами табиһан байна.

Тус болоһон ушарай урдахана бэшэһэн бэшэгынь баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшын дурасхаалые гүн ехээр хүндэлжэ уншамаар.

«Августын 12, 1942, Баруун-Хойтохи фронт.

Мүнөө ойн талмайда һуунабди. Намтай хамта солдадууд Васильев, Федоров, Иванов, Петров, Дудин гэгшэд, баруун тээмни 5 метрэй зайда сержант Петров, сержант Петровский, зүүн тээмни — Федоров, Еремин.

Саг — 10.00. Үдэшэ оройшог боложо байна. Баруун тээ тэнгэри үшөө гэрэлтэй. Зүгөөр энэ наранай һүүлшын элшэнүүд гээшэ гү, али үргэлжэ туяа гээшэ гү — ойлгожо ядажа һуунаб. Зүүн тээмни ногоон ой, тэндэ автомадай абяан дуулданагүй. Тэдэнэй абяан хаанаб даа, холо, бүдэхи.

Баруун- хойноһоо пулемёдой буудалдаан соностоно.

Мүнөө эндэмнай гайхалтай шэмээгүй. Дохёо хүлеэжэ һуунабди. Хажуудамни хүбүүд адлил хүлеэнхэйнүүд. Тэдэ таанадта мэндые хүргэнэд.

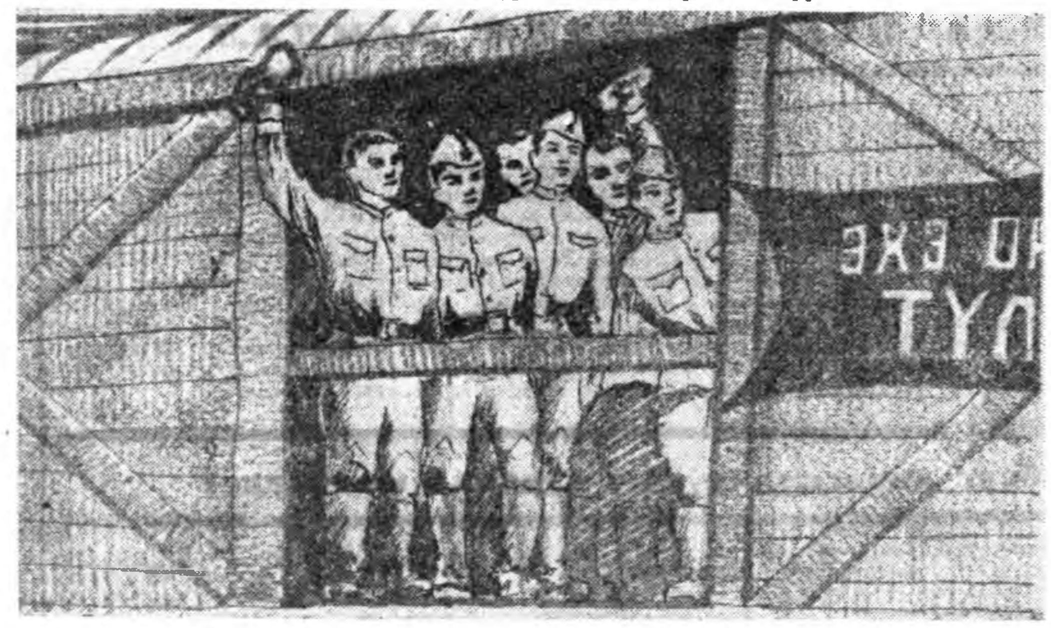
Хүрөө даа! Урагшаа хүдэлхэ команда үгэнэб...» Энэ хадаа һүүлшынь бэшэг.

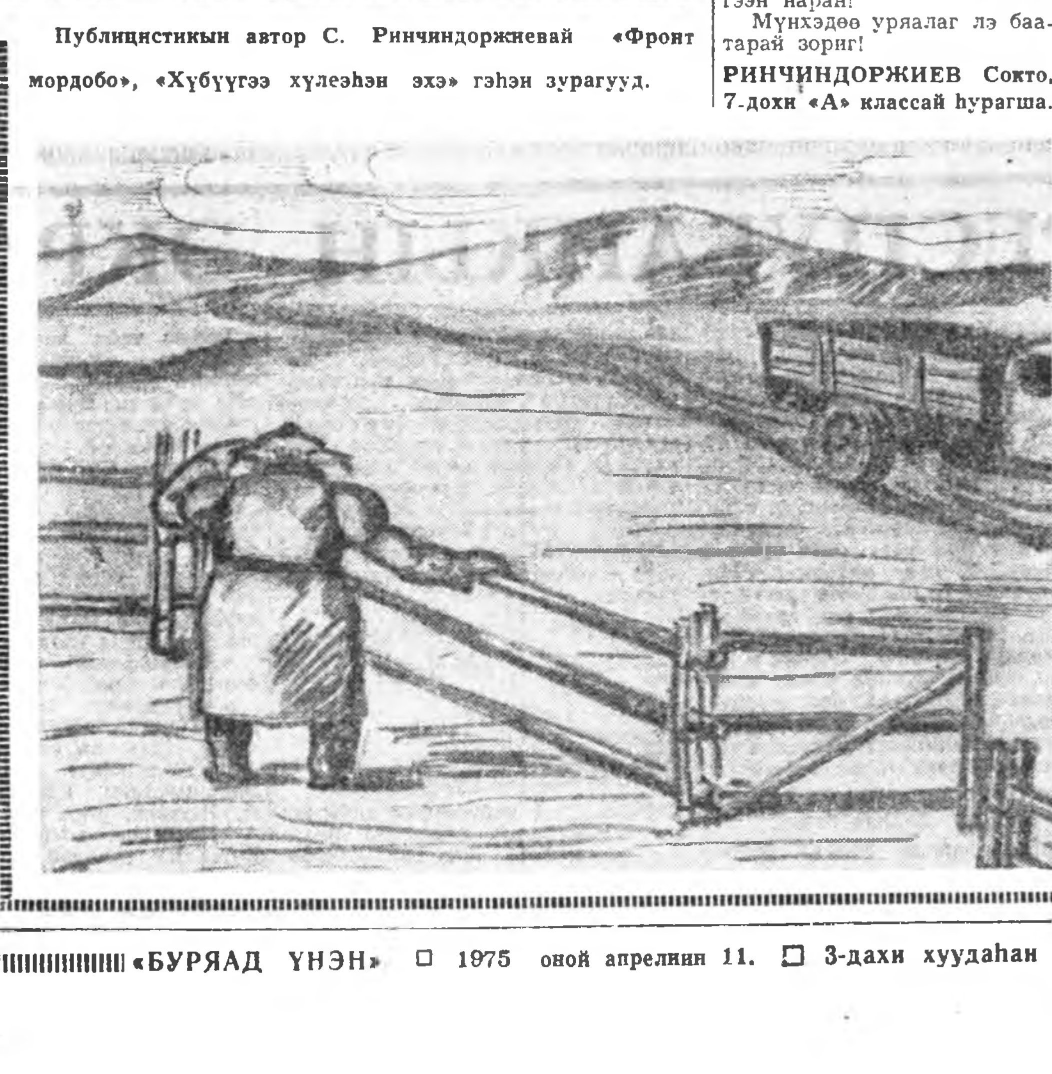
Гүнзэгы сэдьхэлэй утаһа дайрамаар гүн удхатай эдэ бэшэгүүд тэрэ үеын эрэлхэг совет хүнүүдые бултыень хамтаруулан, тэдэнэй һайн һайхан шанар шэнжэнүүдые халан абахыемнай уряалһан тэмдэг бэшэ гү?

Мүнхэдөө гэрэлтэг лэ гэгээн наран!

Мүнхэдөө уряалаг лэ баатарай зориг!

РИНЧИНДОРЖИЕВ Сокто,
7-дохи «А» классай һурагша.

Публицистикын автор С. Ринчиндоржиевай «Фронт мордобо», «Хубүүгээ хүлеэһэн эхэ» гэһэн зурагууд.

...ООДО-ХУДАН НЮТАГНИ

ЗУРАГЛАЛ

...ИИ түрэһэн нютаг Доодо-Худан юм. Би нютагтаа угаа ...айб. Тэндэ би гурбан класс дүүргээд, Хори ерээб. ...нөө Хоридо хоёрдохи жэлээ һуранаб. Түрүүн Хори ерээд ...а, нютагаа, гэртэхинээ һанадаг байгааб. Мүнөө би эн- ...имхайб.

...рһоо автобусоор гараад ябахада, һонин байдаг. Сон- ...гарахада, ой модон, шугы бургааһад зураганалдан ... Тэнгэри сэнхир-хүхэ, алтан шара наран яларха. ...агай. Эндэ зундаа гүүртэ байдаг. Дабаан өөдэ гара- ... Автобус амиды шэнги, уухилан өөдөө абирха.

Одоол дабаанай оройдо гарахабди. Доошоо шууяса бүүн сасуумнай, Хүндын гүүртэ харагдаха.

Нютагайм һууринай түрүүшын гэрнүүд тиигэһээр харагдаха. Һууринай тэгэндэ хоёр дабхар клуб тобойхо. Үйлсын баруун талада һургуули, конторо, аптекэ байдаг.

Конторо аптекэ хоёрой хоорондо үндэр сагаан хүшөө байха. Үдэшэндөө хүшөөгэй урда хоёр томо прожектор гэрэлтэдэг. Хүшөөгэй оройн улаан одон носодог.

Һууримнай хоёр үйлсэтэй. Айлнуудай сонхонууд толорон байха.

Зундаа нютагни бүри һайхан байдаг. Тала дайда ногоон тэрлигээ үмдэнхэй. Худан голдоо уһанда орохоёо ошохош. Нютагайм зүүн тээ Шэлэнтэ, баруун тээнь Шара-Майла, урда тээнь Айраг, Модото, хойто таладань Бүүргэтэ хаданууд хүхэрэн байдаг.

Минии нютагай шарай нимэл даа. Сэлгеэхэн Худанай сэбэрхэн шарай!

ЖИГЖИТОВА Сэсэгма,
5-дахи «Д» классай һурагша.

ДАЙНАЙ ҮЕЫН АРАДАЙ ДУУН

Дааганхан борыем зобооһон
Дабаанинь хаанаһаа байһан юм?
Дашуурһан гансыем холодуулһан
Дайнинь хаанаһаа болоһон юм?
Унагахан борыем зобооһон
Уулань хаанаһаа байгаа юм?
Ушарһан гансыем холодуулһан
Үймөөн хаанаһаа болоһон юм?
Багахан борыем зобооһон
Байсань хаанаһаа байһан юм?
Баталсан гансыем холодуулһан
Дайнинь хаанаһаа болоһон юм?
Шэбшэгэрхэн борыем зобооһон
Шэлэнь хаанаһаа байһан юм?
Шэнэлһэн гансыем холодуулһан
Сэрэгынь хаанаһаа болоһон юм?

БАТУЕВА Шэрииһээ бэшэгдэжэ абтаһан.

(Хори тосхон).

ЭХЭ

Эхэ — алтан гурбан үзэг,
Эхэ — эгээл нангин үгэ.
Эхэмни, урихан
шарайтайлши,
Эхэмни, ямар һайхамши.

Урихан шарайтай эхэмни,
Унтангүй хононош
һүниндөө,
Ажалша хоёр гараараа
Амарангүй үлгыдэнэш
бүүбэйгээ.

Үглөөгүүр эртэ бодожо,
Халуухан эдеэгээ
бэлдэнэш.
Үхибүүгээ дулаанаар
хубсалуулаад,
Харгыдань үдэшэн
гарганаш...

ЗОРИГТУЕВА Арюна,
10-дахи «Г» классай һурагша.

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ГАБЬЯАТАЙ ХҮН

Афанасий Афанасьевич Мясников — Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Смоленскын шэглэлhээ 1942 оной марг hарahaa эхилээд, Кенигсберг хото хүрэтэр немец фашистнуудые үй бута сохилсоhон намтартай. Дайнай фронт дээрэ ахалагша сержант зэргэтэй, минометчик ябаhан юм. Шархатаhан. Байлдаанда эрэлхэг зориг гаргаhанайнгаа түлөө Алдар габьяата III шатын орденоор, хэдэн медальнуудаар шагнагдаа бэлэй.

1945 ондо армиhаа табигдаад, нютагтаа бусажа ерэhээр лэ Афанасий Афанасьевич түрэл колхоздоо угай таряашан ажалаа үргэлжэлүүлhэн байна. Таряан ажалай бригадир ябаа. Ахалагша хонишоноор хүдэлөө. Хаанашье, ямаршье ажалда ябахадаа, үнэн сэхэ зантай, габшагай ажалаараа шалгардаг байгаа. Энхэ тайбан сагай ажал дээрэ эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор, СССР-эй ВДНХ-гай медаляар шагнагдаhан юм.

Мүнөө нүхэр Мясников пенсидэ гарабашье, совхозойнгоо үйлэдбэридэ ажаллаhаар. Олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Доодо-Саянтын сельсоведэй депутадаар, мүн аймагай Совэдэй депутадаар олон удаа hунгагдаhан байна. Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Мясников.

З. ВЕСНИНАГАЙ
фото-текст.

КОМБАТ

Карнил Павлович Пятибратов Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатар габьяа гаргаhан эрэлхэг сэрэгшэдэй нэгэнниинь юм. Ябаган сэрэгэй гвардейскэ 65-дахи дивизидэ тэрэ алба хэхэдээ, Ленинград, Дрезден городуудые сүлөөлhэн. Шанга тулалдаанда эрэлхэг зоригтой байhанайнгаа түлөө Карнил Павлович Пятибратов дайшалхы Улаан Тугай 2, Улаан Одоной, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын 1 шатын орденуудаар, дайшалхы 12 медаляар шагнагданхай. Эрэлхэг сэрэгшэ пенсидэ гаратараа Гусиноозерско леспромхоздо ажаллаа.

Фашис сэрэгүүдэй «Север» гэжэ бүлэг арми Ленинград хотые эзэмдэн абаха зорилго урдаа табяад, хэдэн тээhээнь хүреэлжэ эхилээ бэлэй. Ленинградска, Волховско фронтын сэрэгшэд Октябриин революциин үлгы — Ленинград городые хамгаалха хэрэгтэ ами наhаяа гамнангүй тэмсэhэн.

1941 оной август hара. Эгээл энэ үедэ ахалагша лейтенант Карнил Пятибратов тус дивизиин батальоной политрук ябаа.

Батальоной сэрэгшэд бүлэг бүлэгөөрөө хубааржа, забда залигүйгөөр добтолhон дайсадые hөөргэнь, хэдэн дахин сухарюулаа. Үхэр буунуудай томо hомонуудай тэhэрээн, автомадай ташаганаан, юнкерснүүдэй забдагүй бомбодолго доро тэмсэжэ байhан манай сэрэгшэдтэ амарха сүлөө олдодоггүй hэн.

Хүшэр байдалда орохон сэрэгшэд түмэр каскатай бүгдэгэшэн дүтэлжэ ябаhан фашистнуудые буудалгаар угтажа, hөөргэнь тэхэрюулээ.

Тихвин городой үйлсэнүүдтэ болоhон байлдаанда онсо шагаhан политрук тухай «Оронойнгоо зол жаргалай түлөө» газетэдэ бэшэгдэhэн статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ. «Тихвин город шадар болоhон байлдаанда политрук К. П. Пятибратовай батальон үйлсэ, гэр бүхэнэй түлөө үсэдөөр тэмсээ. Һүүлшын байлдаануудта гвардеецүүд артиллерийскэ, минометно 14 батарей, үхэр 9 буу, 6 танк, 15 пулемет, 29 дзот бута сохёо. Мянга гаран гитлеровецүүдые hүнөөгөө».

Омско областиин ажалшадай түлөөлэгшэдтэй К. П. Пятибратов уулзажа хөөрэлдэхэдөө, тэдэнэртэ иигэжэ хэлэhэн юм: «Таанадай уран гараар хэhэн снаряд бүхэниие мэргэнээр хэрэглэнэбди. Омско областиин ажалшад өөhэдтөөл адляар манда найдаг. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө ами наhаяа гамнангүй тэмсэхэбди».

Нютагаймнай хүбүүн Карнил Пятибратов иимэ эрэлхэг зоригтойгоор фашис булимтарагшадтай тэмсэжэ эхилhэн намтартай.

Ленинградска областиин Подберезье станци шадар фашистнууд олон танкнуудые, сэрэгшэдые хэрэглэн, гэнтын добтолго эхилбэ. Эгээл энэ үедэ нютагаймнай хүбүүн капитан нэрэ зэргэтэй болоод, артиллерийскэ батальон ударидажа ябаа. Хойно хойноhоо hубарилдаhан, сагаан хэрээhэтэй бүлэг танкнууд добтолжо эхилбэ.

— Дохёогүйгөөр танкнууд тээшэ буудахагүй. Дүтэлүүлжэ гэдэргэнь бусалтагүйгөөр бута сохихо, — гэhэн команда капитан үгэбэ.

Шархатаhан сэрэгшэдэй гэншээн дуулдажа эхилбэ. Мотоорнуудай хүнхинөөн, түмэр гэнжэнүүдэй шэхэ дүлиирмэ нижаганаан шангадана.

Манай сэрэгшэд дүтэлhэн танкнуудые сэхэ буудажа, хэдыень hалгааба. Эгээл энэ хүшэр үедэ гурбадахи, наймадахи буунууд абяагүй болобо. Үхэр буугай командир старшина Пирогов, снаряд зөөгшэ Васин гэгшэд дайсанай пулемедой hомондо алуулба.

— Буугаа алдаhан артиллеристнүүд гранатануудаа барижа, танкнуудай бүри ойртохые хүлеэбэбди. Танкнуудые бэедээ дүтэлүүлхэ ээрэг сэрэгшэдтэ эгээл хүшэр hэн. Гэбэшье сэрэгшэ бүхэн урдаа табиhан зорилгоёо зүб ойлгожо, гэдэргээ алхамшье сухарингүй, фашистнуудай танкнуудые зогсоогоо бэлэйбди. Энэ байлдаанайнгаа түлөө Улаан Одоной орденоор шагнагдаа бэлэйб. — гэжэ Карнил Павлович хөөрэнэ.

1942 оной үбэл Пятибратовай дайлалдаhан фронт шадар немецүүд хүсэ шадалаа ехээр суглуулна гэhэн дохёо абтаба. Энэ байдалые hайн мэдэхэ хүн хэрэгтэй болобо. Энэ харюусалгатай даабарида хэниие эльгээлтэйб?

— Пятибратовые. Фронтын газар тэрээндэ hайн мэдээжэ. Арбан хоёр шираг хүбүүдые абаад, «хэрэгтэй хүниие» абаад ерэ, — гэжэ дивизиин командир захирба.

Арбан гурбан зүрхэтэйшүүл дайсадай байhан газарта мэдэгдэнгүй хүрэмсөөрөө штабые hахижа байhан сэрэгшэдые абяагүйхэнөөр абажа, немецүүдэй хубсаhа үмдэhэн манай 8 сэрэгшэ тиишэ ороод, амаржа байhан фашистнуудые hүнөөгөөд, штабай начальнигай орлогшые бүхы документтэйнь абажа ерээ hэн.

Капитан Пятибратов, «нэгэдэхидэ» гэhэн захиралта абамсаараа, яаралтай штабта орожо ерэхэдэнь, армиие командалагша эрьежэ харахадаа:

— Иимэ хүн ха юмши! Нютагшни хаанахиб? — гэжэ асууба.

— Буряад оронhооб, нүхэр армиин командалагша.

— Нютагайш хүбүүд тухай суу гараhаар үнинэй. Зоригтой хүбүүд байнат. Наашаа дүтэлжэ ерэ, — гэхэ зуураа, сейф сооhоо Дайшалхы Улаан Тугай орден абажа, капитанай үбсүүндэ вүүгээ hэн.

Зэдэ нютагай зоригтой хүбүүн капитан Пятибратов Дрезден хотодо дайшалхы замаа дүүргээд, япон милитаристнуудые даралсаhан юм.

Дайгаа даража, даагаа hүүлдээд, Карнил Павлович леспромхоздо пенсидэ гаратараа таhалгаряагүй ажаллаа. Дайнай, ажалай ветеран мүнөө 65 хүрэжэ ябабашье, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан вандаа.

И. МАЛЬЦЕВ.

УНШАГТЫ hонирхохо[illegible] байхат

ЭЛДЭБ ЯНЗЫН ШУЛУУНУУД ТУХА[illegible]

САЯАН ууладахи ногоо[illegible] гэтэй нефрит, кавказай [illegible] хара обсидиан, памирай [illegible] рит, Юрий Гагаринай нэр[illegible] тэ мусковит, карелиин [illegible] ритр — Кондопожско [illegible] гоёон мүлидэг комбина[illegible] руулгын зал соо элдэб [illegible] иимэ минералнуудые [illegible] болохо! Хүнэй түрүүлэн [illegible] буулинай дайда худар [illegible] үдэр Полярна дүхэригтэ [illegible] hон минералые Юрий Га[illegible] чай нэрэмжэтэ мусковит[illegible] нэрлэhэн юм. Эндэ табш[illegible] элдэб янзын шулуунууд[illegible] рахадаа, дэлхэй дээрэ дай[illegible] дадаг үнгэ бүриин шулуу[illegible] тай танилсажа болоно.

Энэ комбинат — Европ[illegible] эгээн ехэнүүдэй нэгэн. М[illegible] ороной ба хилын саанахи [illegible] барилгануудhаа олон зу[illegible] захил ородог байна. hа[illegible] эдэнэр Прагын метрогой [illegible] циие шэмэглэхэ мрамор бэ[illegible] Харин мүнөө Германиин [illegible] мократическа Республикын [illegible] дониие гоёон шэмэглэхэ h[illegible] плиткэ бэлдэнэ.

Захил бүхэндэ өөрсэ[illegible] материал хэрэгтэй. Тии[illegible] ороной элдэб нютагуу[illegible] асарагдаhан материа[illegible] эндэ гоё hайханаар му[illegible] юм. Эгээл тиимэhээ манай[illegible] до байдаг минералнуудай [illegible] тагдашагүй музей Каре[illegible] бии болгохо гэжэ бодомжо[illegible]

Ягаан үнгэтэй порфир[illegible] зейн өөрсэ шухаг зүйл[illegible] нэгэн мүн. Энээгээр Каре[illegible] Шокша тосхон бүхы д[illegible] дээрэ алдаршаа. Гэрэл [illegible] шэнги болотор тоши[illegible] нюрууень сагай ямаршье [illegible] рида, химическэ элдэб ну[illegible] дэ ядагшьегүй байна. Н[illegible] лаборатори соо турша[illegible] дээ, порфир гэдэг шулуу[illegible] тэн ба халуун газарта 500 [illegible] хин hэлгүүлэн хаяад үзөө. [illegible] хэдэнь ходо гоё hайхан, [illegible] бэхи зандаа үлэhэн байна[illegible] шулуун айхабтар хатуу ю[illegible]

САМОЛЕТ, ДИСПЕТЧЕРСКЭ БА ШУБУУД

УКРАИНЫН ниислэл [illegible] агаарай үүдэнэй — Борис[illegible] ско аэропортын диспетч[illegible] соо дохёогой тусхай ламп[illegible] носолго аэродром дээгү[illegible] рэг шубууд бии болоо [illegible] удхатай. Энэ ушар авиатор[illegible] дые тээлмэрдүүлдэг байна. [illegible] дан түргөөр ниидэжэ я[illegible] реактивна онгосо hүрэ[illegible] буудтай дайралдабал, ехэ [illegible] түбэгтэ орожо магад. М[illegible] нэй бүхы самолёдууд жэ[illegible] шубуудые үргөөхэ тусха[illegible] хеэрэлгэнүүдээр хангагда[illegible] Гэбэшье хабартаа, нам[illegible] шубуудай hүрэгөөрөө нии[illegible] дэнь, ехэ аюултай байдаг. [illegible] тиимэhээ шубуудай ниид[illegible] адаглаха тусхай пунктну[illegible] Переяслав-Хмельницк, [illegible] хотонуудта Украинын СС[illegible] Наукануудай академи К[illegible] университедэй эрдэмтэдтэ[illegible] та бии болгоо. Эдэ «хээр[illegible] бораторинуудай» эрдэмтэ[illegible] нитологууд нүүдэл шубу[illegible] ниидэдэг замыень нар[illegible] шэнжэлнэ. Тиигэжэ [illegible] шудуудай ниидэхэ зам[illegible] луур самолёдуудые ниид[illegible] гэжэ аэропортын диспетч[illegible] албан оролдоно.

ТОРХИРУУНУУД БА МИИСГЭЙНҮҮД

ПАМИРТАХИ Шугна[illegible] оной хадын Поринев [illegible] кишлак юрэ бусын добт[illegible] оробо. Оршон тойронхи [illegible] намдуу байдалые эбдэн, [illegible] торхируунууд эртэ [illegible] иишэ ниидэн ерээ. Урда[illegible] дулаан хабарай болохо[illegible] шубууд ниидэжэ захалда[illegible] hан. Харин мүнөө эндэ [illegible] ехээр ороходо, хабарай [illegible] хүйтэн болоходо, шубууд [illegible] хэ хоол оложо ядахад[illegible] нүүдhээ туhаламжа эрижэ[illegible] шоо бууhан байна.

Гэбэшье тосхондо торх[illegible] нуудые аюултай ушарал [illegible] Тэжээмэл миисгэйнүүд [illegible] дэ добтолбо. Хэрбээ шубу[illegible] hурагшадай туhа хүр[illegible] haa, юун болохо бай[illegible] мэдэгдэнэгүй. Үлэсхэлэн[illegible] hон байдалда орожо, [illegible] тэнхээгээ алдаhан торхир[illegible] дые барижа, hургуулида[illegible] хеэрэгдэhэн тусхай байр[illegible] байлгаба. Тиин хабар[illegible] лаан сагай ерэхэдэ, [illegible] тэдэниие табиhан бай[illegible]

(ТА[illegible])

ДРУЖИННИГУУДАЙ СЛЁТ

Арадай дружиннигуудай ажал хүдэлмэри хүн зоной дунда хододоо хүндэтэй байдаг. Хэжэнгын аймагай ажахы, эмхи зургаан бүхэндэ арадай дружинын штаб эмхидхэгдэнхэй.

Аймагай арадай дружиннигуудай түрүүшын слет Хэжэнгэ тосхондо болобо.

Аймагай прокурор А. Н. Мамунов ниитын гурим сахиха эдэбхитэдэй хүдэлмэри тухай элидхэл хэбэ. Тус следто хабаадагшад элидхэлые зүбшэн хэлсэхэдээ, өөhэдыноо ажал тухай хөөрэжэ үгөө.

Загаhатын совхозой парткомой секретарь А. А. Аюржанаев, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай арадай дружинын командир Ю. Д. Дашиев, Дээдэ-Худанай сельскэ Совэдэй түрүүлэгшэ Б. Г. Дамбаев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Ц. В. Оборов болон бусад слёт дээрэ үгэ хэлээ.

Аймагай Совэдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б-Д. Б. Рыбдылов слёт дээрэ үгэ хэлэжэ, ниитын гурим сахигшадай хүдэлмэридэ амжалта хүсэбэ.

Слёдто хабаадаhан эрхим дружиннигууд КПСС-эй райкомой болон аймагай Совэдэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

В. ЖАМБАЛОВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

ХИЛЫН СААНАhАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ Вечэй Түрүүлэгшэ Джемал Биедичэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Москва ошоод байhан тухайда Югославиин газетэнүүд анхаралаа ехээр хандуулна. Совет-югослав харилсаан үрэтэйгөөр хүгжэжэ байна гэжэ газетэнүүд тэмдэглэхэ зуураа, албанай хэрэгээр ошолгонь Советскэ Союзай, Югославиин хоорондохи хани барисаае, бүхы харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлхэ гээд этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Германиин фашизмые, Японой милитаризмые Совет Армиин hамна бута сохижо илаhанай ашаар дэлхэй дээрэ социалис оронууд байгуулагдаа гээд Болгариин «Работническо дело» газетэ «Тогтууритай ба бата бэхи нэгэдэл» гэhэн гаршагтай түрүү бэшэг толилбо.

Фашизмhaa сүлөөрhөөр 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ябаса тухай олон материалнуудые Германиин Демократическа Республикын газетэнүүд тунхаглана. Уласхоорондын телефонно хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэг Гаванадахи түбэй хүдэлмэри тухай репортаж Кубын «Боэмиа» журнал толилоо. Холхеэ холбоо тогтоодог совет хэмэл одоной туhаламжаар Москватай хэгдэhэн телефоной холбоон тухай энэ статья дотор хөөрэгдэнэ.

Урда Вьетнамай үхибүүдые хашалта харшалалгаар, баалалтаар Америкын Холбоото Штадуудта абаашажа байhан ушар зэрлиг муухай ябуулга болоно гээд Ханойн «Нян зан» газетэ бэшэнэ.

Урда Вьетнамдахи байдалда американ хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Дахуул хархисуудай президент Тхиеу «арад зоной этигэл найдабари алдаhан аад, политическэ ябуулгаhаа арсаха дурагүй удамарша» болоно гээд «Вашингтон пост» газетэ бэшэнэ. Американ сэрэгэй мэргэжэлтэдэй hанамжын ёhоор, Тхиеугай захиргаанда американ ямаршье туhаламжа тэндэхи оршон байдалые хубилгажа шадахагүй гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС.)

БАНГКОК

Добтолгоёо үргэлжэлүүлhээр

ТАСС

Апрелиин 8-да Камбоджын патриотическа хүсэнүүд ниислэл хотоhоо зүүгээр Меконг мүрэнэй зүүн бэедэхи бэхилэлгэдээ эшээлhэн пномпениин сэрэгүүдтэ добтолhон байна. Пномпень хотоhоо зүүн-урдуур шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлhөөр. Баруун-хойгуур, мүн ниислэл хотын Почентонг гэжэ аэропорт шадар болоhон байлдаануудай үеэр пномпениин сэрэгүүд ехэ гээгдэлдэ орожо, хэдэ хэдэн бэхижэлгээ орхёод зугадаhан байна.

Ниислэл хотоhоо баруун-урдуур 40 километртэ байдаг Кампонгспы гэжэ провинциин түбтэ патриодууд амжалтатайгаар добтолбо. Камбоджын баруун-хойгуур, Баттамбанг гэжэ провинцида мүн ла байлдаанууд боложо байнхай.

ПАРИЖ

Париждахи бэлэдхэлэй зүблөөн

ТАСС

Элшэ хүсэнэй асуудалнуудаар уласхоорондын конференци зарлаха бэлэдхэлэй зүблөөн хүдэлмэреэ эндэ үргэлжэлүүлhээр. США-гай, Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай, Японой, Алжирай, Саудовска Аравиин, Иранай, Венесуэлын, Индиин, Бразилиин, Заирай делегацинууд тэрээндэ хабаадана.

Зүблөөн дээрэ үргэн ехэ хөөрэлдөөнүүдые хэhэнэй hүүлээр уласхоорондын конференцидэ хориhоо гуша хүрэтэр орониие хабаадуулха тухай үгээ ойлголсоо. Тиихэдэ зүблөөндэ хабаадагшадай гурбанай нэгэ хубинь промышленна талаараа хүгжэнги гүрэнүүдые, харин гурбанай хоёр хубинь хүгжэжэ байгаа оронуудые түлөөлхэ ёhотой.

ХАНОЙ

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Апрелиин 9-дэ Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгонhоо зүүгээр 60 километртэ байдаг Лонгкхань провинциин Сюанлок хотодо шэбээлhэн Тхиеугай 18-дахи дивизиин баазые буудаhан байна.

Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, март hарын хоёрдохи хахадта нютагай зоной эдэбхитэй туhаламжа дэмжэлгээр партизанай соединенинүүд Меконг мүрэнэй адагтахи 100 мянга гаран зонтой 89 община сүлөөлөө.

Һүүлэй мэдээнүүдэй ёhоор, сайгон захиргаанай сэрэгэй 3-дахи округые командалагшын орлогшо генерал-майор Нгуен Ван Хиеу апрелиин 8-да Бьенхоа гэжэ авиабазадахи штаб соогоо бэеэ хорлобо. Түбэй үндэр газартахи ба эрье шадарай районуудтахи сэрэгүүдэйнгээ hүүл гэрээшээ зугадан тэрьедэhэнэйнь түлөө сэрэгэй 1-дэхи, 2-дохи округуудые командалагшад, эдэнэй орлогшонор сүүдтэ үгтөө.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай президент Дж. Форд гадаадын политическэ советнигүүдтэеэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна. Урда Вьетнамдахи байдалые, Зүүн-Урда Ази тушаа Холбоото Штадуудай бэелүүлдэг политикые зүбшэн хэлсэнэ.

ЖЕНЕВЭ

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха комитедтэ

ТАСС

Индиин делегациин толгойлогшо Б. Ч. Мишра зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци зарлалгые дэмжэн hайшааба. Иимэ конференци бүгэдэ ниитын бата бэхи эб найрамдал хангаха хэрэгтэ нүлөөлхэ байна.

Уласхоорондын аюулгүй байдал хангалгада, хүнүүдэй ажана байдалда, энхэ элүүртэ таарахагүй, сагай уларилда, байгаалида муугаар нүлөөлэлгые хорихо гэжэ уласхоорондын конвенци баталха тухай ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сесси дээрэ Советскэ Союзай дурадхаhан үүсхэлые Индиин түлөөлэгшэ hайшаагаа. Совет дурадхал саг соогоо хэгдэhэн байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Египедэй Араб Республикын делегациин толгойлогшо Аль-Эриан совет дурадхалые дэмжэбэ.

ГАВАНА

АГУУЕХЭ БААТАРШАЛГАДА ЗОРЮУЛАГДАНА

ТАСС

Фашизмые илаhаар 30 жэлэй ойе Кубада hайндэрлэхээ байhантайнь дашарамдуулан, Кубын Компартиин Центральна Комитет документ баталан гаргаа. Гитлеровскэ Германиие hамна бута сохилгодо Советскэ Союз туйлай ехэ үүргэ дүүргээ гээд тэрэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Совет хүнүүд урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехэ баатаршалга гаргаhан байна гэжэ Кубын Компартиин ЦК мэдүүлнэ. Газар дайда дээрэhээ гитлеровскэ үй түмэн сэрэгшэдые үлдэн намнаад, өөhэдынь эшээн соо фашизмые hүнөөhэн байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда илалта туйлаhанай ашаар Европын хэдэ хэдэн оронуудта арадай-демократическа байгуулалта мүндэлөө гэжэ Кубын Компартиин ЦК тэмдэглэнэ.

Советскэ Союз — социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бата бэхи түшэг тулгуури, эрхэ сүлөөгэй, демократиин, эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтын найдамтай хэрэм болоо.

В. И. Ленинэй үндэhэ hуурииень табиhан, hаналаа нэгэдэлгын, интернационализмын, амгалан ёhоор зэргэ оршолгын политикые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энээнэй ашаар олон миллион арад зон социализмын замаар урагшаа дабшана.

ЛИССАБОН

Португалиин премьер-министрэй пресс-конференци

ТАСС

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй (ДВС) политическэ хараа шэглэл, оронойнгоо саашанхи политическэ байдалые шэлэн тодорхойлго социалис общество байгуулха зорилготой юм гээд Португалиин премьер-министр Васку Гонсалвиш мэдүүлээ. ДВС-эй хараа шэглэл Португалиин түрүү үзэлтэй, патриотическа бүхы хүсэнүүдэй политическэ ябуулгануудай гол зорилгонуудта тааралдана гээд эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ тэрэ хэлэбэ.

Үргэн ниитэ арад зоной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй холбоон Португалидахи революционно хүгжэлтын гол шэнжэ болоно гээд премьер-министр хэлэбэ. Энэ ушар ороной ерээдүйн конституци дотор элирхэйлэгдэхэ ёhотой. Учредительнэ суглаанда болохоёо байгаа hунгалта, конституци — эдэ бүгэдэ Португалиин революциие саашадань хүгжөөхэ байна. 1974 оной апрелиин 25-да болоhон фашизмда эсэргүү восстаниин hүүлээр ДВС-эй, Португалиин түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүдэй туйлаhан политическэ, экономическа бүхы туйлалтанууд конституци дотор лаблагдан бэшэгдэхэ юм.

Амгалан гуримаар социалис общество байгуулха арга олгоhон ушар байдал Португалида тогтоод байна гээд В. Гонсалвиш саашадаа тэмдэглээ. Түрүү үзэлтэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба арад зоной нягта холбоон энээнэй эшэ үндэhэн болоно. Португалиин бүхы ангинуудай түлөөлэгшэд ажалшан арадтай хамта нэгэдэжэ, шэнэ общество байгуулха юм. Монополис капиталай түлөөлэгшэд, балшуул эдэнэй дунда байхагүй.

Баруунай зарим оронуудай зүгhөө Португалиие хашаха харшалха гэhэн бүхы hэдэлгэнүүдые В. Гонсалвиш буруушаана. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөнэй түгэсхэхы шата Европын арадуудай бэеэ дааhан байдал хангаха, эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдал hуларуулха хэрэгтэ шухала туhа хүргэхэ гээд этигэн найдажа байhaa элирхэйлэн мэдүүлээ. «Зүблөөнэй хүдэлмэридэ амжалта хүсэнэбди. Ушар юуб гэхэдэ, энэнь Европын бүхы арадуудай аша туhада харюусана», — гэжэ В. Гонсалвиш тэмдэглэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Уhалагдадаг газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ» — түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдтэ болон ВЛКСМ-эй обкомдо. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб болон социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэлтэ» — ЦСУ-гай мэдээсэл (түгэсхэлынь хоёрдохи хуудаhанда).

Хоёрдохи хуудаhанда: «Агротехникые творческоор ябуулха» — Н. Барнаковой статья. Һунгуулиин окружной комиссинуудай бүридэлые баталха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Указ.

Гурбадахи хуудаhан тематическэ, hургуулиин ажабайдалда зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Буряадай АССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Указ (түгэсхэл). Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 10.05 — «Дайнай харгыгаар, Илалтын замаар». 10.40 — «Хани нүхэдэй шарай». 11.25 — Документальна фильмүүдэй программа. 12.10 — «Бэлигтэ шадабариин хэшээлнүүд». «Залуу уран зохёолшодой бүхэсоюзна VI зүблөөн тухай». 12.35 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ hонин. 13.00 — «Нэгэн бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэй түлөө» (үнгэтэ). 14.00—14.10 — Забhарлалга. 14.10 — Армениин гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. (үнгэтэ). 14.40 — «Социалис оронуудай ажабайдал» (үнгэтэ) 15.10 — «Дайнай жэлнүүдэй дурасхаалда». «Баллада о солдате» — уран hайханай фильм. 16.40 — «Шатарай hургуули». 17.10 — Хоккей. Швеци — СССР (2-дохи, 3-дахи үенүүд, үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Венгриин национальна филармониин оркестр наадана» (үнгэтэ). 19.30—19.40 — Забhарлалга. 19.40 — «Социалис оронуудай ажабайдал» 20.10 — «Баллада о солдате».

Улаан-Үдэ. 21.40 — Шэнэ hонин. 21.50 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ баатаршалга».

«Орбита». 22.10 — Хоккей. Швеци — СССР. 23.30 — Концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.50 — Телевизионно hонин. 20.10 — «Космонавтика ба авиаци». Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаhан дамжуулга. 20.40 — Хүгжэмэй училищиин студентнэрэй концерт.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлото», «Спортлото-2-ой» апрелиин 9-дэ Москвада болоhон тиражда иимэ номернууд тудаа:

«Спортлото»: 33 (регби), 42 (хүндэ атлетикэ), 37 (буудалга), 25 (сана-трамплин), 23 (хүнгэн атлетикэ), 8 (бокс).

«Спортлото-2»: 23 (хүнгэн атлетикэ), 48 (шатар), 32 (уhа руу hүрэлгэ), 46 (хоккей), 20 (байдарка ба каноэ), 43 (фехтовани). (ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[illegible]

Манай адрес, телеф[illegible]

г. Улан-Удэ, ул. Ле[illegible]
Телефоны: редак[illegible] 2-54-54, приёмная—[illegible] зам. редактора — [illegible] зам. редактора — [illegible] отв. секретаря — [illegible] секретариат — 2-66-76, [illegible] делы: партийной жиз[illegible] 2-60-91, сельского хо[illegible]ва — 2-64-36, 2-63-86, [illegible] паганды и агитации—[illegible] промышленности и [illegible]тельства — 2-61-35, [illegible]ского строительства и [illegible] 2-69-58, культуры и [illegible] 2-60-21, писем и сель[illegible] 2-67-81, информаци[illegible] 2-34-05, обществен[illegible]ёмная — 2-56-62, [illegible] бюро — 2-57-63, кор[illegible]ская — 2-35-95, фото[illegible]тория — 2-33-61.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Улаан-Үдэ хотын болон республикын колхоз, совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай соёлой ордон, клуб, кинотеатрнуудта байгша оной апрель hарада харуулагдахаар шэнэ кинокартинанууд абтаба. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй түрэhөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагдаhан кинофильмнүүд олон. Жэшээнь, **«Выборгская сторона»**, **«Ленин в Польше»**, **«По путёвке Ленина»**, **«Сердце матери»**, **«Чёрные сухари»** болон бусад уран hайханай фильмүүд харуулагдажа эхилбэ. Мүн **«В. И. Ленин»**, **«Живое сердце Ильича»**, **«Ленин в Казани»**, **«Дело Ленина живёт и побеждает»**, **«Его имя бессмертно»**, **«В годы испытаний»**, **«Красная суббота»**, **«По ленинским местам Красноярского края»** гэhэн хроникально-документальна, научно-популярна фильмүүд абтаhан байна.

Апрель hарада харуулагдахаар абтаhан фильмүүдэй дунда **«Блокада»** гэhэн уран hайханай кинокартина олоной анхарал татана. Тус фильм дайнай эхилhэн түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилээд, Ленинград хотые хамгаалгада бүхы совет арадай харуулhан баатаршалга, мүхэшэгүй эрэлхэг зориг харуулhан тухай хэлэгдэнэ. Энэ фильм уран зохёолшо Александр Чаковскиин романай удхаар **«Лужский рубеж»**, **«Пулковский меридиан»** гэhэн хоёр серитэйгээр экран дээрэ гаргагдаба.

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэдэ Ленинградые хамгаалга гол hуури эзэлнэ. Манай энэ кинокартина соо дайнай эхилhэн хүшэр хүндэ түрүүшын hарануудта болоhон дайн байлдаан харуулагданхай, — гэжэ картина табигша Михаил Ершов хөөрэнэ.

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, режиссёр Михаил Ершов 1957 ондо кинематографиин институт дүүргэhэн. Тэрэ **«Люблю тебя, жизнь»**, **«После свадьбы»**, **«Родная кровь»**, **«Попутного ветра»**, **«Синяя птица»**, **«На пути на Берлин»**, **«Хозяин»** гэhэн фильмүүдые экран дээрэ гаргаhан байха юм.

Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуковай рольдо СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Михаил Ульянов наадана. Бусад рольнуудтань оронойнмай мэдээжэ актёрнууд Юрий Соломин, Евгений Лебедев, Владислав Стржельчик, Даниил Сагаал, Юозас Будрайтис гэгшэд наадана.

«Ленфильмын» киностудида зохёогдожо гараhан тус фильм дотор Коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргэ, ажал ябуулга, хуби заяан, хойшолуулагдашагүй хэрэгүүд тобойсо харуулагданхай. Эндэ партиин ЦК-гай секретарь А. Жданов, горкомой секретарь А. Кузнецов, дивизиин комиссар, Кировскэ заводой хүдэлмэришэн И. М. Королёв, политрук Пастухов гэгшэдэй хүшэр хүндэ үедэ дайн байлдаа яажа ударидаhан тухай, тэдэнэй унтаршагүй зориг, ударидахы үүргэ hонирхолтойгоор харуулагдана.

Апрель hарада совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илажа гараhаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан тематическа фильмүүд республикын ажалшадта харуулагдажа эхилбэ. Тэдэнэйнь дунда **«А зори здесь тихие»**, **«Белорусский вокзал»**, **«Блокада»**, **«Вызываем огонь на себя»**, **«Дерзость»**, **Земля до востребования»**, **«Командир счастливой «Щуки»**, **«Малахов Курган»**, **«Она защищает Родину»**, **«Помни имя свое»**, **«Подвиг разведчика»** болон бусад фильмүүд бии.

Нүгөөдэ фильмүүдэй дунда «Беларусьфильмын» киностудида зохёогдожо гараhан **«Рогатый бастион»** гэhэн кинокомеди бии. Белоруссиин мэдээжэ драматург Андрей Макаёногой зохёолой удхаар табигдаhан энэ фильмын гол ролиие Бага театрай актриса Ольга Харькова гүйсэдхэнэ.

Александр Довженкын нэрэмжэтэ киностуди **«Когда человек улыбнулся»** гэhэн уран hайханай фильм зохёожо, экран дээрэ гаргаба.

Апрелиин 12-то — Космонавтикын үдэр. Энэ үдэртэ зорюулагдан «Центрнаучфильмын» киностуди **«Космические будни»** гэhэн научно-популярна фильм экран дээрэ гаргаhан байна.

Мүн энэ hарада эдиршүүлдэ зорюулагдаhан фильмүүд абтанхай. Горькиин нэрэмжэтэ киностудида зохёогдожо гараhан **«Отроки во вселенной»**, **«Три орешка для Золушки»** гэhэн фильмүүд абтаба. Энээнhээ гадна, **«Есть на границе застава»**, **«Слово о подземном гарнизоне»**, **«Богатство Восточной Сибири на службу народу»**, **«Если прозвучит тревога»**, **«На защите Родины»** болон бусад научно-популярна, хроникально-документальна фильмүүд республикын экрануудта харуулагдажа эхилбэ.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03437. Заказ № [illegible]